

Maardu Rukkilille Lasteaia õppekava

õppeaastateks 2026 - 2030

SISUKORD

ÜLDSÄTTED	3
Lasteaia põhiväärtused	4
Lasteaia eripära:	5
1. ÕPPEKÄSITLUS	5
1.1 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	6
1.2 ÕUESÕPPE PÕHIMÕTTED JA EESMÄRGID	7
1.3 TEHNOLOOGIAHARIDUS	9
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDAMINE	10
2.1 ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUST REGULEERIV DOKUMENTATSIOON	11
2.2 ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ KAVANDAMINE RÜHMADES	11
2.3 TEHNOLOOGIAHARIDUS	14
2.4 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSED VALDKONNITI	15
2.5 DIGITEHNOLOOGIA LÕIMING	16
2.6 KAASAV HARIDUS	16
3. LASTE ARENGU EELDATAVATE TULEMUSTE KÄSITLEMISE KORD	23
3.1 LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	23
3.2 KOOLIVALMIDUS	24
3.3 LASTEAIA JA KODU KOOSTÖÖ	24
4. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED	26
4.1 ÜLDOSKUSTE ARENDAMINE LASTEL	26
4.2 EELDATAVAD ÜLDOSKUSED	27
4.3 DIGIPÄDEVUSE ÜLDOSKUSED	35
5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SUUNAD	36
5.1 Mina ja keskkond	37
5.2 Keel ja kõne	44
5.3 Matemaatika	48
5.4 Kunst	52
5.5 Muusika	55
5.6 Liikumine	57
5.7 Tehnoloogia	60
6. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	62

ÜLDSÄTTED

Asutuse nimetus: Maardu lasteaed Rukkilill

Asutuse aadress: Nurga 2, Maardu linn, 74113

Email: maardurukkilill@gmail.com

Kodulehekül: <https://maardurukkilill.ee/>

Sotsiaalsõrgustikus: <https://www.facebook.com/lasteaed.rukkilill>

Õiguslik seisund: munitsipaalasutus

Lahtiolekuaeg: 6.30-18.30

Rukkilille lasteaia õppekava aluseks on koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, mis on kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega.

Lasteaia õppekava on aluseks rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavadele, laste arengu jälgimisele ning hindamisele. Õppekava korraldab tööd hariduslike erivajadustega lastega, koostööd vanematega ning nende nõustamist õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lasteaias õppeprotsess toimub lõimitud mängulise tegevuse ning õuesõppe kaudu vastavuses õppe eesmärkide, kasutusvaldkondade ning õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korraga.

Lasteaed nr 164 alustas tegevust Tallinna Uus-Sadama lasteaiana 15.01.1988 lasteaiaks projekteeritud ja ehitatud hoones, mis oli arvestatud 12 –le rühmale.

01.01.1993.a. anti lasteaed Maardu linna omandisse.

02.07.1997.a. nimetati lasteaed nr 164 ümber lasteaiaks Rukkilill
(vt lasteaia ajalugu meie koduleheküljelt www.maardurukkilill.ee)

Alates oktoober 2023 alustasid kõik rühmad järk-järgulist eestikeelsele õppetegevuse üleminekut.

01.09.2024 täielik üleminek eestikeelsele õppe-ja kasvatustegevusele, lõppes projekt “Professionaalne eestikeelne rühmaõpetaja vene õppekeelele rühmas”.

Lasteaia põhiväärtused

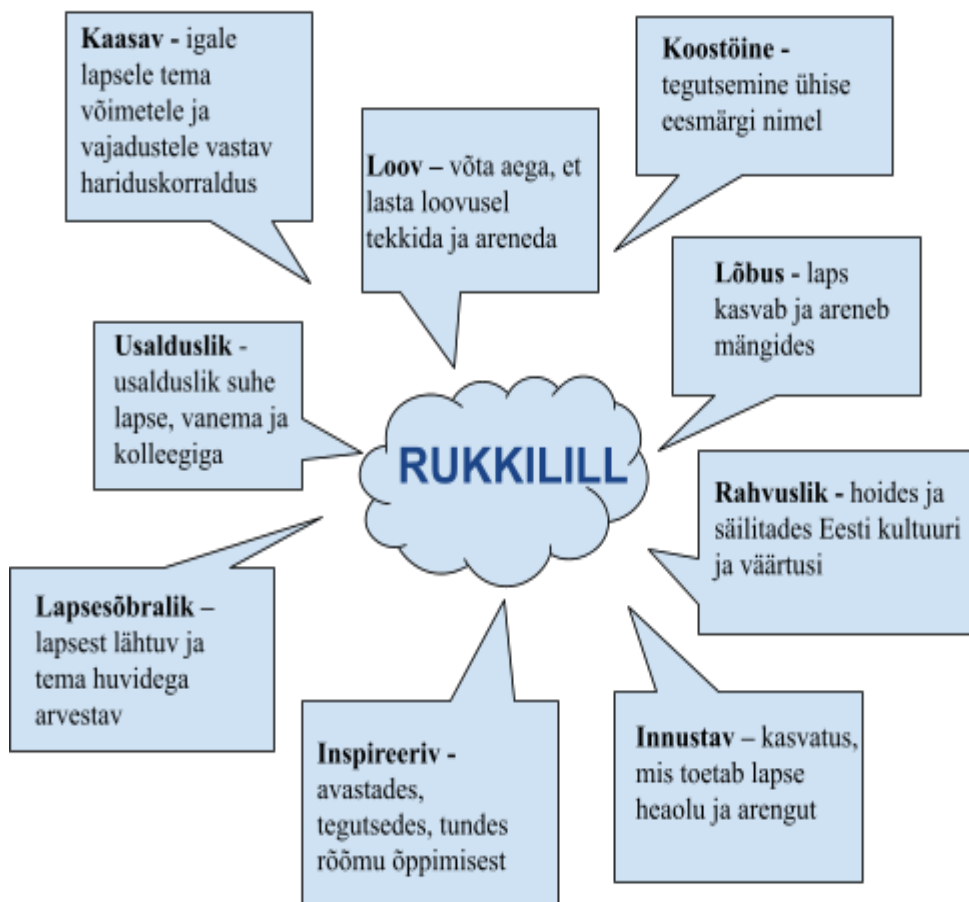
Lasteaia põhieesmärk: Rukkilille lasteaiast läheb kooli rõõmsameelne, loov, endast ja ümbritsevast hooliv laps.

Lasteaia sisehindamise eesmärk: tagada lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse vastavus Riikliku õppekava nõuetele.

Lasteaia missioon: Oleme alusharidust võimaldav, peret toetav, kaasaegne ja turvaline lasteaed.

Lasteaia visioon: Laps kujuneb iseseisvaks, viisakaks, teadmiste himuliseks, väärtustades kaaslasi, traditsioone ja keskkonda, kus tegutseb. Laps soovib õppida, areneda, avastada ja elada Eesti ühiskonnas, väärtustades selle keelt ja kultuuri.

RUKKILILL (sõna esitähedest):

Lasteaia eripära:

- lasteaias on sõbralik sisekliima;
- lasteaial on oma köök;
- lume olemasolul suusatunnid;
- pehme kattega jooksurada;
- laste oma loovtuba, kus lapsed saavad olla ise superkokad ja valmistada ise süüa;
- lasteaia oma haridustehnoloog, nuti-ja digipädevuste toetamiseks;
- osaleme aktiivselt Maardu linna lasteaedade ühisüritustel: “Värvilised unistused”, Muuga Teatrifest, Liigume koos Sipsikuga jms;
- õuealal on õuesõpet soodustav keskkond (varikatusega õppekeskkond, õuealal lauad-pingid);
- lasteaial on oma aiamaa, kus lapsed kasvatavad ise: kartuleid, tomateid, maasikaid, redist, salateid jms. Saadustest valmistatakse värsket salatit jms.
- laste mitmekülgset arengut toetavad asutuses toimivad huviringid. Lasteaias on lastel võimalik külastada järgnevad huviringid: tantsuring, iluvõimlemine, inglise keele kursus, eesti keele kursus. Huviringide loetelu võib muuta lähtudes lastevanemate soovidest ja lasteaia võimalustest.

Lisaks:

- “Lugemispesa” projektis osalemine kolmes rühmas
- “Suukooli” programmiga liitumine nelja rühmaga
- “Sõpruse keel” eelkooliealiste laste keeletaseme tõstmiseks, kahe Harjumaa lasteaia
- “Seikluste laegas” (tervislike toitumis- ja liikumisharjumuste kujundamine) programmiga liitumine kahe rühmaga
- Üks rühm töötab „Hea alguse“ programmi järgi, teised rühmad kasutavad töös selle programmi metoodika elemente.

1. ÕPPEKÄSITLUS

1.1 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Õppe- ja kasvatustegevuse *üldeesmärk* on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng tihedas vanemate ja lasteaia koostöös, turvalises, toetavas ja arendavas keskkonnas.

Lähtudes üldeesmärgist, toetab õppe-ja kasvatustegevus lapse sotsiaalset-emotsionaalset arengut, eneseregulatsiooni, keelelist arengut ja eneseväljendusoskust läbi erinevate tegevuste kaudu. Õppe- ja kasvatustegevus - lapsekeskne lähenemine, arvestatakse iga lapse eripära, huve, vajadusi ja arengutaset. Kujundada positiivne õpimotivatsioon ja sisemine õpihuvi läbi mängulise, loova ja avastusliku tegevuse. Edendada lapse füüsilist ning tervislikku eluviisi, väärtustades liikumist ja aktiivsust.

Õppe- ja kasvatustegevuse kaudu luuakse lastele tingimused, milles nad julgeks iseseisvalt valikuid teha, otsuseid vastu võtta, vastutust endale võtta, plaanitud tegevuses osaleda, teadmisi ja oskusi omandada nii ruumis kui ka õues. Koostöö põhimõte - koostöö lapse, täiskasvanu ja vanema vahel.

Lapse huvidest lähtuvad eesmärgid:

- Kujundada arengut toetav keskkond, kus laps on aktiivne, võimekas ja kompetentne õppija
- Laps areneb ja õpib pidevas koostöös teda ümbritseva keskkonnaga (lasteaed, Maardu linn, lähiümbrus, vaatamisväärsused jne.)
- ÕPPIMINE = KOGEMUS (kõik meeled, päris olukorrad, vahetu kontakt)
- Õppimine on sotsiaalne protsess - koos teiste laste ja täiskasvanutega
- Õppimise aluseks on emotsionaalne turvatunne
- Soodustada laste ning nende vanemate integratsiooni Eesti keskkonda; toetada nende huvi eesti keele õppimise, eesti kommete, kultuuri ning olme vastu, arvestada kõigi laste ja perede erineva keelelise ja kultuurilise taustaga (toetada mitmekeelsust).

Õpi-ja kasvukeskkonna loomisel arvestatakse laste vanusega, lähima arengutsooniga, vajadustega, tegevuste eesmärkidega. Keskkonna loomisel kaasatakse lapsi, rühma meeskonda ja vajadusel vanemaid. Keskkonnas põhinetakse alushariduse alusväärtustele.

1.2 ÕUESÕPPE PÕHIMÕTTED JA EESMÄRGID

Õuesõppe põhimõtted:

1. Õuesõppe all mõistame kogu õppetegevust, mis toimub väljaspool lasteaia ruume: õuealal, pargis, looduses, alevikus, ettevõtetes, muuseumides jm.
2. Õuesõpe on õppimine ehedas keskkonnas, rakendades kõiki meeli, oma käega tegemist, õpitu jagamist teistega ja selle edasi õpetamist.
3. Õuesõppe meetodid põhinevad laste aktiivsusel, näiteks vaatlemine, uurimine, katsetamine, meisterdamine, erinevat tüüpi mängud jms.
4. Suvel toimub õpe eelistatult õues.
5. Liikumistegevused toimuvad õues 1x nädalas, samuti kelgutamine, suusatamine jm talvine liikumine.
6. Väljaspool lasteaia territooriumi toimuvat õuesõpet juhendavad õpetaja ja abiõpetaja/assistent, kaasates vajadusel turvalisuse tagamiseks piisaval arvul teisi täiskasvanuid (vähemalt üks täiskasvanu iga 12 lapse kohta).
7. Vanemate rühmade lapsed käivad vähemalt üks kord aastas bussiga õppeprogrammil. Iga 12 lapse kohta on kaasas üks täiskasvanu. Kõik täiskasvanud osalevad turvalisuse tagamisel ning tegevuste läbiviimisel, innustavad ja motiveerivad lapsi ning täidavad muid kokkulepitud ülesandeid.

8. Väljaspool lasteaia territooriumi toimuval õuesõppel kannavad lapsed ja täiskasvanud helkurveste. Tänaval või teel kõndides on reas esimesel täiskasvanul helkur element või sau.
9. Kõik lapsevanemad on väljaspool lasteaia territooriumi toimuva õuesõppe, sh õppekäigu toimumisest teadlikud läbi infokanalite.
10. Lasteaia direktoril või õppejuhil on teave õppekäigu marsruudist ja osalejatest.

Õuesõppe eesmärgid:

- Lastel ja täiskasvanutel on kujunenud õues tegutsemise-ja liikumisharjumused.
- Lapsed oskavad loodust vaadelda, märgata aastaajalisi jt muutusi ning looduses käituda
- Lapsed teavad oma linna ettevõtteid, pärandkultuuri ning ühiskasutuses olevaid alasid
- Lapsed tunnevad oma kodu ja lasteaia lähiümbrust ning piirkonnas olevaid õuesõppe objekte
- Lastel on hea tervis ning on kujunenud tervislikud eluviisid.

Lapsele suunatud metoodika „Hea Algu“, selle põhimõtted:

- laps õpib paremini, kui ta on õppeprotsessist huvitatud ning motiveeritud;
- lapsel on õigus oma arvamust avaldada, oma tegevust planeerida, õppekeskkonda luua;
- laps õpib ümbritsevat keskkonda uurima põhjuslike ja järelenduslike seoste kaudu, samuti ka arenemises loomuliku vajaduse kaudu.

Jätkame pilootprojekti "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas" põhimõtete järgimist.

Eesmärk:

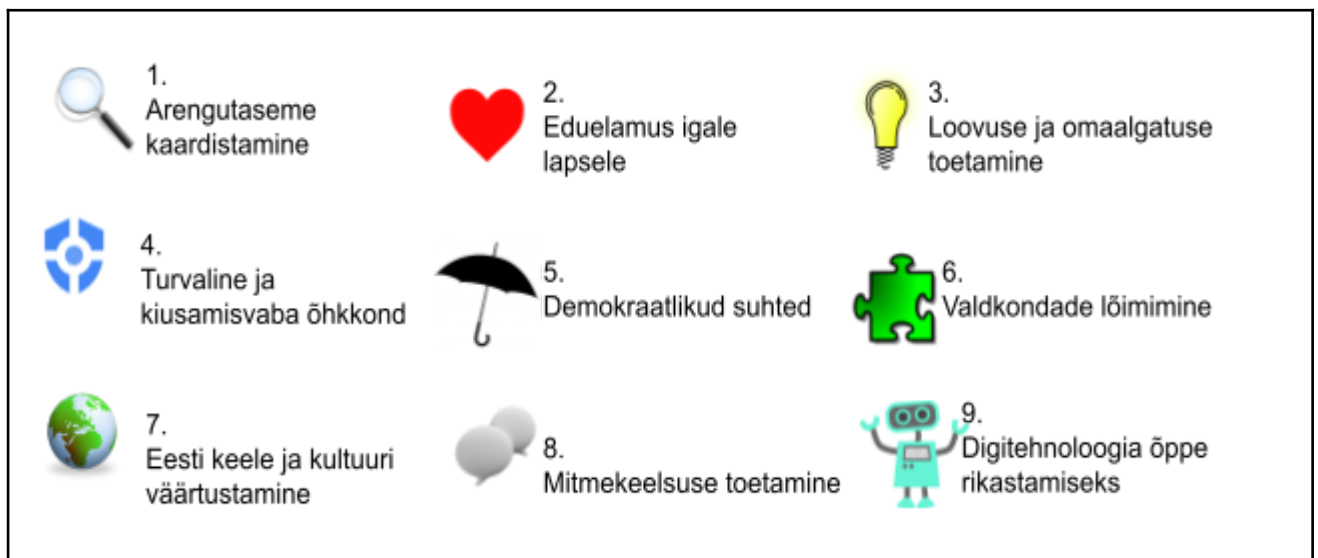
tagada alushariduses kõigile lastele võrdsed võimalused ja eesti keele oskus tasemel, mis on vajalik põhihariduse omandamiseks.

Lähtume projektis olnud peamistest põhimõtetest:

lapse arengu toetamine läbi keeleõppe; lapsest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus; suhtlemine on ainult eesti keeles; mänguline õppetegevus; süsteemsus; järjepidevus; lõimitud tegevused; meeskonnatöö; kvaliteetne õppe- ja kasvukeskkond; partnerlus lapsevanematega.

1.3 TEHNOLOOGIAHARIDUS

Lapsed puutuvad digitehnoloogiaga kokku igapäevaselt, eelkõige kodus keskkonnas. Lasteaia ülesanne on toetada lapse digipädevuse teadlikku ja järkjärgulist kujunemist. Digivahendite kasutamine toimub täiskasvanu teadlikust otsusest ja õppe-eesmärkidest lähtudes, arvestades lapse eripärasid. Robootika õpetamise põhimõtted ühtivad riiklikus õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtetega. Lasteaialaste jaoks on robootika mänguline õppevorm. Digivahendite hulka kuuluvad lisaks ekraanile ka nt kõnelevad pesulõksud, robotid, vestlus jms.

Eesmärgid:

- õpikeskkonna kujundamine;
- õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine

Peamised põhimõtted:

- Laps on aktiivne digisisu looja (uurib, loob, esitleb ja jagab mõtteid piltide, videote ja animatsioonide kaudu)
- Isikupärastatud ja kaasav õpe (digikeskkonna kaudu saab kohandada õppesisu lapse tasemele. Laps liigub omas tempos)

- Koostöö digitaalses keskkonnas (lapsel areneb kuulamisoskus, mõtete väljendamine ja meeskonnatöös osalemine)
- Õppimisrõõm läbi tehnoloogia (mängulised digilahendused äratavad uudishimu ning kutsuvad avastama)
- Digipädevus kui üldpädevus (digikeskkondi kasutades areneb lapse loovus, koostöö ja turvatunnetus)

Lähtudes nendest õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja põhimõtetest lähtutakse kõikides rühmades järgmistel põhimõtetel:

- 1) lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- 2) lapse tervise kaitse ja tugevdamine, tervete eluviiside ja harjumuste kujundamine.
- 3) lapse loovuse ja iseseisvuse toetamine;
- 4) mängu kaudu arenemine;
- 5) digipädevuse alusoskuste kujundamine;
- 6) lapse ümbritsevasse maailma sh. loodusesse hooliva suhtumise kujundamine;
- 7) lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- 8) kodu ja lasteasutuse meeskonnatöö;
- 9) eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDAMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse aluseks on Maardu lasteaed Rukkilill õppekava ja Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava.

Lasteasutus korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1.septembril ning kestab kuni 31.augustini. Suvekuudel (juuni, juuli ja august) toimub erinevates valdkondades õpitud materjali kordamine, eriline tähelepanu on suunatud mängulisele tegevusele ja õuesõppele. Õppe-ja

kasvatustegevus toimub kell 8.00-13.00. Lasteaed töötab viis päeva nädalas, kellaajal 6.30 – 18.30. Puhkepäevad on riiklikud tähtpäevad ning laupäevad ja pühapäevad.

2.1 ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUST REGULEERIV DOKUMENTATSIOON

1. Õppekava – koostatakse töörühma poolt viieks (5) aastaks, mille kinnitab pedagoogiline nõukogu peale kooskõlastamist hoolekoguga;
2. Lasteaia arengukava koostatakse lasteaia personali poolt kolmeks (3) aastaks. Arengukava kinnitab pedagoogiline nõukogu peale kooskõlastamist hoolekoguga;
3. Lasteaia aastane tegevuskava koostatakse personali poolt koostöös pedagoogilise nõukoguga. Tegevuskava kinnitab pedagoogiline nõukogu peale kooskõlastamist hoolekoguga;
4. Rühma kuuplaane koostavad iga rühma õpetajad koostöös lastega, lasteaia õppekava ning rühma arengukava alusel. Kooskõlastatakse õppejuhiga.
5. Spetsialistide (sh. muusika-ja liikumisõpetaja) kuu- ning kvartaliplaanid koostatakse lasteaia õppekava ning lasteaia tegevuskava alusel. Kooskõlastatakse õppejuhiga.

2.2 ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ KAVANDAMINE RÜHMADES

Õppe-ja kasvatustegevuste planeerimisel ja teemade valikul lähtutakse lapsest ja last ümbritsevast keskkonnast, õpitavaga tutvutakse selle loomulikus keskkonnas. Õpitakse igapäevatoimingutes, laste mängudes ning planeeritud ja spontaanselt tekkinud tegevustes, nii majas sees, õuealal, väljaspool aeda ning kodus. Tegevustes antakse lastel võimalus tegutseda muu hulgas nii individuaalselt kui ka väiksemates gruppides.

Lapse, kelle kodune keel ei ole eesti keel, toetatakse eesti keele omandamist läbi tegevuste, mis on loodud eesti keele arengu toetamiseks. Eesti keele oskuse toetamisel ja arengu eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse lapse arengutaset ning vanust.

Õpiolukorrad:

- lapse algatusel (täiskasvanu liigub kaasa lapse spontaanse mängu, vestluse, huviga)

- täiskasvanu kavandatud tegevusel (tutvustades uut tegevust või oskust nt toidu valmistamine, külvamine jne)
- igapäevastes tegevustes (riietumine, koristamine)
- efektiivne õppimine loomulikus keskkonnas ja tegevuse kaudu

Lapse areng on terviklik protsess: mäng, liikumine, suhtlemine, uurimine toimuvad koos ning toetavad üheaegselt erinevate oskuste arengut. Õpetaja oskus märgata kuidas laps õpib ühe tegevuse kaudu mitut asja korraga on kaasaegse õpetaja mõtteviis.

Päevakava

Õppe- ja kasvatustegevus toetub päevakavale, mis vastab laste vanusele ning reguleerib päevarütmi, milles vahelduvad õpetaja poolt plaanitud tegevused: igapäevased, mängulised, õppe- ja kasvatustegevused, vaba aeg. Lasteaia päevakava on paindlik ja kõigi osapoolte huve arvestav. Lasteaia meeskond vastutab päevakava täitmise eest, rühmapersonal täidab päevaplaani laste vanusest ja vajadustest lähtuvalt.

Päevakava koostatakse direktori ja õppejuhi koostöös õppeaasta algul (augustis). Lasteaia päevakava kinnitab lasteaia direktor käskkirjaga.

Kuuplaan

Õppetegevuste kavandamisel lähtutakse lõimitud õppest, mis seob õppetegevuste valdkonnad, lapse kogemused ja igapäevaelu tervikuks. Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik ning põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel lähtutakse lasteaia õppekavast ning üldistest õppeaasta eesmärkidest. Dokumenteerimisel tehakse nähtavaks eesmärgid, tegevused, teemakäsitus ning kokkuvõtte, samuti õppimise protsess (kogemused, tegevused) ja laste kognitiivsed potentsiaalid (arutlusoskus, väljendatud seisukohad, teadmised)

Valdkondade lõiming: Mina ja keskkond; Keel ja kõne; Matemaatika; Liikumine; Muusika; Kunst

Laste huvide ja kogemuste lõiming: peretraditsioonid, lapse isiklikud huvid ja kogemused

Kodulooliste teemade lõiming: lähiümbrus, meeltega kogemine, päriselu, õuesõpe

Üldiste rühma tegevuste püstitamisel arvestavad õpetajad rühma laste arengut, nende vanust, huvisid, võimalusi ning vajadusi. Üldeesmärgid toetavad laste üldoskusi ning teadmiste omandamist arengu alade lõikes. Lähtudes laste huvidest, vanusest, arengutasemest ning individuaalsetest eripärasustest püstitatakse eesmärgid vastavuses lasteaia õppekavaga. Eesmärgid püstitab õpetaja, kuuks ajaks, kõikide tegevuste lõikes. Rühmades, kus erineva vanusega lapsed, planeeritakse tegevused iga vanuse jaoks eraldi.

Õppe- ja kasvatustöö päevik

Õppe- ja kasvatustegevuste igapäevaseks dokumenteerimiseks kasutame rühmapäevikut, mida täidetakse Eliis keskkonnas. Õpetajad ning spetsialistid täidavad e-päevikut (ELIIS.ee) kogu õppeaasta kestel. Kord kuus kontrollib päeviku täitmist õppejuht. Kuuplaan esitatakse Eliis keskkonnas õppejuhile ülevaatamiseks 3 tööpäeva enne uue kuu algust. Iga kuu esimesel kuupäeval kella 9-ks peavad kuuplaanid olema infotahvlil igas rühmas, et vanemad saaks nendega tutvuda. Rühmapäevik kajastab päeva tegevusi, individuaalset tagasisidet lapse toimetulekule tegevustes ja meeskonna analüüsi päeva tegemistele. Päeviku kaudu saab lapsevanem tagasisidet oma lapse päeva kohta ja näeb täiendavalt pildi- ja videomaterjali päeva tegevustest. Kokkuvõtted kuu eesmärkide saavutamisest dokumenteeritakse kuuplaanis kuu lõppedes.

Kuuplaan sisaldab:

- kuu eesmäärke;
- kuu teemat;
- lõimitud tegevusi, tegevuste kirjeldust, kasutatavaid materjale;
- õppe- ja kasvatustöö valdkondi;
- rühmas „Hea Algu“ tegevus planeeritakse arengukeskustes;
- mängulise tegevuse kirjeldust
- kokkuvõtte eesmärkide saavutamisest

Suveperioodil (1. juunist – 31. augustini) toimub aasta jooksul õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on mängulisel õuetegevusel. Matkad, ekskursioonid, õppekäigud rühmades vanuses 4-7 aastat planeeritakse vähemalt kord kuus.

Rühmas „Hea Algu“ õppe- ja kasvatustöö toimub arengukeskustes, lapsed valivad tegevused omal soovil. Teistes rühmades kavandatakse tegevus alarühmades vastavalt laste arengule, vanusele, omapärasustele. Arvestatakse ka laste soovide ja huvidega.

2.3 TEHNOLOOGIAHARIDUS

Tehnoloogia vahendite kasutamine on eesmärgistatud ja täiskasvanu poolt juhendatud. Õppetegevust viiakse läbi seitsme rühmaga (iga rühm 2x nädalas). Tehnoloogia pädevuste hindamist lasteaias ei toimu. Tehnoloogiaõpetaja teeb koostööd rühmaõpetajatega, arvestab rühmade kuuplaanide teemadega ja koostab lähtuvalt teemale tegevuskava.

Tehnoloogiahariduse põhimõtted õppe-ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- Huvi tekitamine digitehnoloogia vastu
- Tehnoloogiavahendid toetavad lapsel eesti keele õppimist, suhtlemist, koostööd, loovust, keelelist arengut ja loogilist mõtlemist ning analüüsioskust
- Arenevad laste meeskonna/grupitöö oskused
- Tehnoloogia vahendeid kasutatakse eesmärgipäraselt ja juhendatakse täiskasvanu poolt
- Põhirõhk on turvalisusel (digivahendite turvaline kasutamine) ja lapse heaolul (ekraani vaatamise aeg, patareid)

Vaimne heaolu, ekraaniaeg ja koostöö:

Alla 2 a	2-4 a	5-6 a
0 min päevas	kuni 60 min päevas	kuni 60 min päevas
Ekraaniaega ei soovitata (va videokõned koos täiskasvanuga)	Koos täiskasvanu juhendamise ja aruteluga	Eelistatult hariva ja loova sisuga, täiskasvanu kaasabil

Digivahendi kasutamine õppe-ja kasvatustegevuses:

Valida lapsele tuttav vahend

Kasutada paaris-ja rühmatööd koostöiseks õppimiseks

Kaasata laps õppeprotsessi aktiivse osalejana

Mõelda läbi ka nende laste tegevused, kes hetkel vahendiga ei tegele.

Oluline: digivahend ≠ ekraan - lapse digipädevust saab toetada ka ilma digivahendita.

Täiskasvanu poolt suunataivate õppe- ja kasvatustegevuste ajaline kestvus

Õppe- ja kasvatustegevuste ajaline kestvus					
	Kuni 3 a	3 - 4 a	4 - 5 a	5 -6 a	6 - 7 a
Õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused	Kavandatud tegevuse pikkus 10 kuni 15 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus 15 kuni 20 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus 20 kuni 25 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus 25 kuni 30 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus 30 kuni 35 minutit
Tegevuste aeg keskmiselt päevas	10 kuni 30 minutit	30 kuni 40 minutit	40 kuni 50 minutit	50 minutit kuni tund ja 30 minutit	tund ja 45 minutit kuni kaks tundi 10 minutit
Tegevuste aeg nädalas kokku	kuni 2 tundi ja 30 minutit	kuni 3 tundi ja 20 minutit	kuni 5 tundi	kuni 7 tundi ja 30 minutit	kuni 10 tundi ja 50 minutit

Kuni kolme aastastel lastel on planeeritud tegevusi päevas kuni kaks, kolme-kuni viie aastastel lastel kuni kolm ning kuue-kuni seitsmeaastastel kuni neli korda päevas.

2.4 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSED VALDKONNITI

Mina ja keskkond - sihipärane vaatlus, õppekäigud, arutlemine-vestlemine, katsete tegemine, mudelite ja plaanide tegemine, ehitusmängude mängimine, laste teatmeteoste kasutamine, tehnoloogiaharidus.

Keel ja kõne - lastekirjandusega tutvumine; esemete, mänguasjade, piltide vaatlus; jutustamine, luuletuste õppimine; vestlemine; arutamine; lavastus- ja situatsioonimängude mängimine; fantaasiajutustamine, sõna- ja häälikumängud; kirjutamise eelharjutused, tähtede õpe, lugemine ja kirjutamine

Matemaatika - rühmitamine, järjestamine, võrdlemine, arvutamine, mõõtmine (suurused), kujundite tundmaõppimine, orienteerumine ajas ja ruumis.

Kunst - meisterdamine, voolimine, kleepimine, joonistamine, maalimine ja eritehnikad

Muusika – mäng pillidel, laulmine, muusikalis-rütmiline liikumine, musitseerimine, muusika kuulamine

Liikumine – kehalise kasvatuse alased teadmised, põhiliikumised, liikumismängud, erinevad spordialad (võimlemine, kelgutamine jt), tants ja rütmika.

2.5 DIGITEHNOLOOGIA LÕIMING

Mina ja keskkond - fotograafia, haridusrobotid, veebikeskkonnad, äpid.

Keel ja kõne - digitaalsed lood, helisalvestused, sõnamängud, rääkiv pliiats, QR-koodi kasutamine.

Matemaatika - põrandarobotid mustrite ja numbrite õppimiseks, digitaalsed matemaatikamängud, programmeerimine, GPS-kunst.

Kunst - animatsioonide loomine, digitaalne joonistamine, fotograafia, virtuaalne õpimapp, GPS-kunst.

Muusika - heli salvestamine ja loomine, digitaalsed pillid, muusikavideod, laulumängud, muusikaprogrammid.

Liikumine - GPS-kunst, võimlemis- ja tantsuvideod.

2.6 KAASAV HARIDUS

Lasteaed lähtub õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest, mille kohaselt osaleb laps õppe- ja kasvatustegevuses suurema osa ajast koos kõigi teiste lastega ja oma õpetaja juhendamisel.

Lapse arengut jälgime ja toetame igatüüpi individuaalsust arvestavalt ja tihedas koostöös vanematega.

Lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate edukas koostöö võimaldab nii erivajadustega kui ka eakohaselt arenenud lastel kasvada ja areneda ühtses keskkonnas.

Haridusliku erivajadusega laps on laps, kes saab tõhustatud või erituge. Kaasav haridus lapse toetamiseks on lasteaias sätestatud läbi üldtoe, tõhustatud toe ja eritoe loomise. **Üldine tugi** on lasteaias siseselt pakutav toetus lapse arenguks ja õppetöös osalemiseks. See võib hõlmata lapse individuaalset juhendamist rühmas, ühe tugiteenuse rakendamist (psühholoog, logopeed või muu tugispetsialisti teenust) ning vajaduse korral individuaalõpet või tegevusi väiksemas alarühmas. **Tõhustatud tuge** rakendatakse siis, kui üldisest toest ei piisa või see pole toonud soovitud tulemusi. Tugiteenuste koordinaator (TUKO) kaasab vajadusel teisi spetsialiste, et leida parimaid lahendusi. Tõhustatud tugi võib hõlmata tugispetsialisti abi, kohandatud tegevusi ja keskkonda ning vajadusel individuaalset tuge rühmas või väiksemas, kuni 12 lapsega rühmas. **Erituge** rakendatakse siis, kui üldine ja tõhustatud tugi ei ole lapse arengu toetamiseks piisav. Koostöös nõustamismeeskonnaga leitakse lapsele sobivaimad toetusviisid. Eritugi võib hõlmata mitme tugispetsialisti teenuseid, kohandusi mitmes õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas ning pidevat individuaalset tuge rühmas või õpet väiksemas, kuni kuue lapsega rühmas.

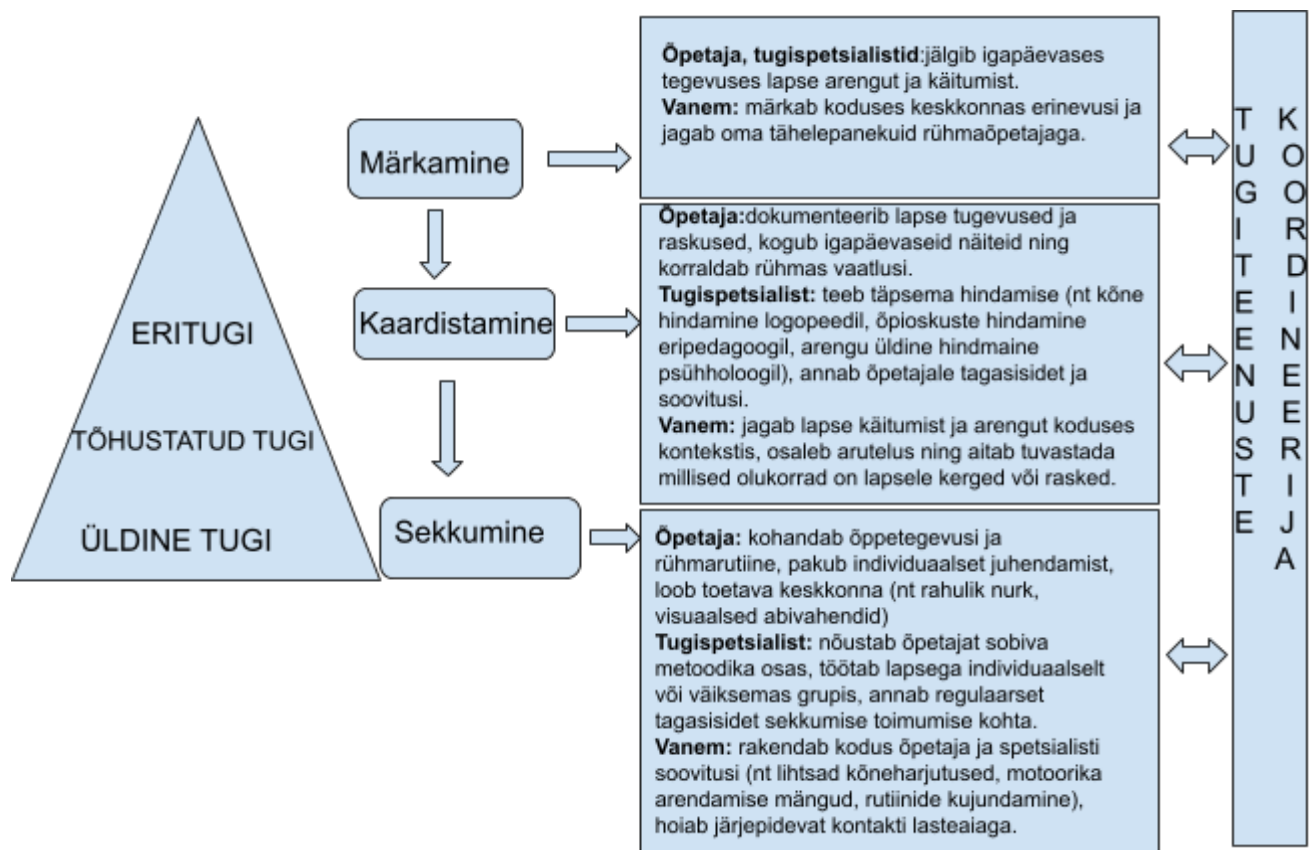
Lasteaia lähtub õppe-ja kasvatustegevuste planeerimisel kaasava hariduse põhimõtetest, kus laps osaleb tegevustes koos teiste lastega ja õpetaja juhendamisel. Kokkuleppel vanemaga võib teha lapse individuaalse arengu toetamiseks kohandusi õppe- ja kasvatustegevuse sisus ja korralduses ning õpi- ja kasvukeskkonnas. Lapse individuaalsest vajadusest lähtudes korraldatakse lapsele õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös võimetekohane õpe ja vajalik tugi. Vajadusel koostab õpetaja koostöös abiõpetaja, tugispetsialisti, TUKOga ja vanemaga lapsele riikliku õppekava alusel IAK. Lapsele avatakse individuaalne arengu jälgimise kaart (IAK), kuhu kantakse info lapse toe vajaduse väljaselgitamiseks läbiviidud hindamiste, rakendatud tugimeetmete ja nende tulemuslikkuse kohta ning seatakse arengueesmärgid toetamist vajavates valdkondades. Vähemalt 1x õ-a tehakse koostöös tugispetsialistide ning vanemaga kokkuvõtte IAK rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest, arengueesmärkide saavutamisest ning lapse edasistest vajadustest.

"Individuaalne arenduskava (IAK) on koostöös lapsevanemaga loodav dokument, mis toetab lapse arengut, määratledes individuaalsed õpieesmärgid, sisu, vajalikud kohandused ja hindamiskriteeriumid.

Koostöö pereliikmetega on pidev ja tugimeetmete rakendamine toimub alati koos vanemaga:

1. **Märkamine ja dialoog:** Õpetajad jälgivad lapse arengut ning jagavad tähelepanekuid avatult lapsevanemaga.
2. **Uuringud ja hindamine:** Lapse arenguvajadusi täpsustatakse lasteaia siseselt ja vajadusel spetsialistide poolt, hoides vanemat protsessiga kursis.
3. **Ühine planeerimine:** Tugimeeskond (õpetajad, spetsialistid) ja lapsevanemad kavandavad partneritena IAK põhisisu ja ühised eesmärgid.
4. **Rakendamine:** Kokkulepitud tegevusi viiakse järjepidevalt ellu nii rühmas kui ka kodulekeskkonnas.
5. **Hindamine ja tagasiside:** Lapse arengut analüüsitakse perioodiliselt ümarlaudadel, kus osalevad nii lasteaia töötajad kui ka lapsevanemad."

IAK kehtib koos lapse arengu ülevaatega mis täidetakse igale tuge saavale lapsele. Kõik dokumendid dokumenteeritakse Eliis.ee keskkonnas.

Pidev laste arengu jälgimine ning tulemuste dokumenteerimine rühmades lubab meil välja selgitada lapsed, kellel on erivajadused. Erivajadustega lapsed selgitatakse välja koostöös TUKO-ga:

Erivajadustega lapsed on:

- 1) kõnehäiretega lapsed;
- 2) aktiivsuse- ja tähelepanuhäirega lapsed;
- 3) andekad lapsed;
- 4) kerge füüsilise puudega lapsed;
- 5) koolipikendusel olevad lapsed;
- 6) allergilised ja diabeeti põdevad lapsed.

Erivajadusega lapse arengu toetamine, sealhulgas ka andekate laste arengu toetamine, on lasteaias kollektiivne töö, mille läbiviimise eest vastutab õppeasutuse direktor. Tugispetsialistide (logopeed) läbiviidavad iga-aastased arengu vaatlused ja uuringud on suunatud lapse toetamisele ning toimuvad tihedas koostöös perega. Lapsevanemaid teavitatakse planeeritavatest üldistest vaatlustest õppeaasta alguses. Individuaalsete uuringute läbiviimiseks küsitakse vanema eelnevat nõusolekut. Uuringute tulemused on konfidentsiaalsed ning neid jagatakse vanemaga personaalselt individuaalsete kohtumiste või arenguveestluste käigus. Mis tahes tugimeetmete rakendamine või edasiste tegevuste planeerimine toimub alati lapsevanema teadmisel, osalusel ja nõusolekul. Logopeed koostab igale kõneravi vajavale lapsele uuringukaardi (lapse kõne uuringu tulemused), uuringukaardi põhjal kõnekaardi (hinnang lapse kõne arengule, puuduvad või korrigeerimist vajavad häälikud) ja individuaalse arenduskaardi (lapse kõne arengu eesmärgid, plaanitavad tegevused). Logopeedi töö lastega toimub individuaal- või alarühmatundidena. Õ/a lõpuks (31.05.) koostab logopeed oma valdkonna õppeaasta töö analüüsi.

Iga abivajava lapse jaoks koostatakse arenduskava (eesmärgid ja tegevused) ja tegevuskava (kõik lapsega tehtavad tegevused). Vajadusel konsulteerib õpetaja andekate laste vanemaid selles, kuidas toetada nende laste arengut. Kui laps ei ole tervises seisundi või individuaalse arengu tõttu koolivalmidust saavutanud, võib ta alustada koolikohustuse täitmist ühe aasta võrra hiljem. Vajadusel antakse vanematele ka informatsiooni, kuidas taotleda lapse lasteaias viibimise pikendamist. Laste jaoks, keda on otsustatud jätta pikemaks perioodiks lasteaeda, koostatakse koostöös õpetajatega individuaalne arenguplaan. Erivajadustega laps suunatakse kas eritoe või tõhustatud toe rühma, komisjoni otsuse alusel. Eritoe või tõhustatud toe rühmades on ette nähtud õppetegevus logopeediga, forontaalselt rühmas ning alarühmades. Lasteaed toetab ka erinevate keeleliste ning kultuuri

kommetega perekondi, lisaks eesti kultuuri ning keele tundmisele. Kooli üleviimine toimub vanemate soovil või õpetajate ettepaneku alusel. Õpetajad ning vanemad on kohustatud teatama sotsiaaltöö ning lastekaitse ametnikke, kui lapse kasvatamine peres toimub ebarahuldavas keskkonnas ning laps võib füüsiliselt, emotsionaalselt või seksuaalselt väärkoheldud olla.

"Õppe- ja kasvatustegevuses arvestatakse lapse individuaalset arengupotentsiaali, tervislikku seisundit ning neurobioloogilisi ja arengulisi omapärasid (sealhulgas vasakukäelisust). Vasakukäelisust vaadeldakse kui lapse loomulikku lateraalsuse eripära, mitte hariduslikku erivajadust. Lasteaias tagatakse igale lapsele tema füüsilistest omapäradest lähtuv toetav õpi- ja kasvukeskkond, mis ennetab pingete tekkimist ja soodustab eduelamust." "Rühma füüsilise õpikeskkonna kujundamisel ja tegevuste planeerimisel arvestatakse laste individuaalseid füüsilisi omapärasid, sealhulgas vasakukäelisust.

Selleks tagatakse rühmas:

- **Sobivad töövahendid:** Käelistes tegevustes on lastele kättesaadavad spetsiaalsed vasakukäeliste käärid ja vajadusel ergonoomilised kirjutusvahendid.
- **Ergonoomiline töökoda:** Kirjutamisel, joonistamisel ja söömisel paigutatakse vasakukäeline laps laua vasakule äärele või teise vasakukäelise kõrvale, et vältida küünarnukkide kokkupõrkamist naabriga.
- **Õige valgustus:** Lauategevuste ajal tagatakse vasakukäelisele lapsele valguse langemine paremalt poolt või eest, et käsi ei varjaks joonistatavat või kirjutatavat pinda."

"Käeliste tegevuste ja kirjutamise eeluskuste arendamisel lähtutakse lapse kujunenud käelisest eelistusest (lateraalsusest). Vasakukäeliste laste puhul pööratakse eraldi tähelepanu õige kehahoiu, paberi asendi (vihiku/lehe vasak nurk on suunatud ülespoole) ja kirjutusvahendi hoidu toetavale juhendamisele. Lapsel lubatakse sooritada täpsust ja osavust nõudvaid tegevusi tema juhtiva käega ning igasugune ümberõpetamine on välistatud."

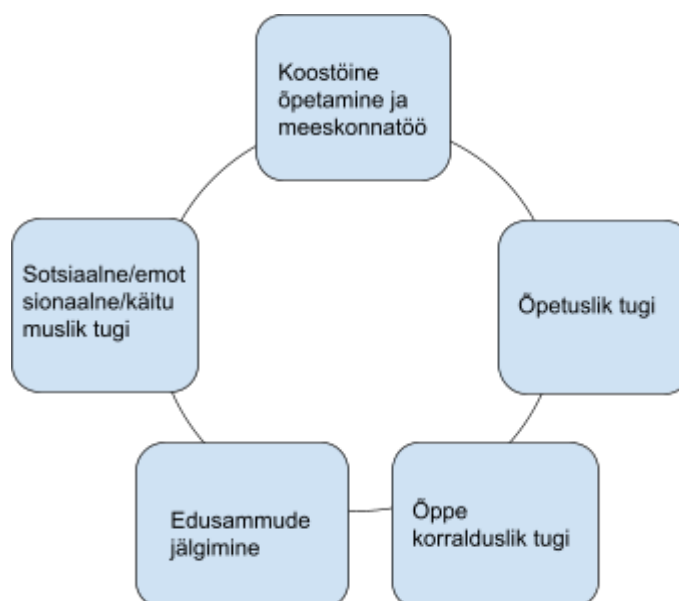
Töös allergiliste ja suhkruhaigete lastega peame oluliseks kodu, perearsti ja lasteaia koostööd (rühma meeskond ja köögipersonal), mille käigus koostavad lasteaia peakokk allergilisele lapsele individuaalse menüü. Suhkruhaige lapse puhul koostatakse lapsevanematega ja lasteaia personaliga lisakokkulepe eri olukordades tegutsemiseks ainult eri- või perearsti kirjaliku nõuande alusel.

Töö andekate lastega

Õppe- ja kasvatustegevuses pööratakse eraldi tähelepanu kõrgema arengupotentsiaaliga ehk andekate laste märkamisele ja toetamisele. Andekust vaadeldakse kui lapse individuaalset omapära, mis võib avalduda ühes või mitmes valdkonnas (nt kognitiivne, loominguine, sotsiaalne, liikumisalane). Lasteaed tagab andeka lapse mitmekülgse arengu, vältides ühekülgset intellektuaalset ülekoormust ning pöörates võrdselt tähelepanu lapse sotsiaal-emotsionaalsete oskuste ja eakohase eneseregulatsiooni kujunemisele. Kõrgema arengupotentsiaaliga laste toetamiseks kohandatakse õpikeskkonda ja tegevuste metoodikat järgmiselt:

- **Õppe diferentseerimine:** Õpetajad pakuvad lauategevustes ja mängudes erineva raskusastmega ülesandeid, mis võimaldavad lapsel pingutada ja kogeda avastamisrõõmu.
- **Loovuse ja uurimusliku õppe soodustamine:** Lapsel võimaldatakse tegutseda avatud lõpuga ülesannetega, teha lihtsaid katseid ja uurida teda huvitavaid teemasid süvitsi.
- **Paindlikkus päevakavas:** Huvi korral võimaldatakse lapsel alustatud tegevust (nt ehitust, joonistust, uurimistööd) jätkata pikemalt, tagades talle selleks vajaliku aja ja ruumi.
- **Eakaaslastega koostöö:** Tõstetakse esile lapse tugevusi, võimaldades tal olla rühmas juhendaja rollis, arendades samal ajal tema empaatiat ja koostööoskusi."

Kaasav õpi-ja kasvukeskkond

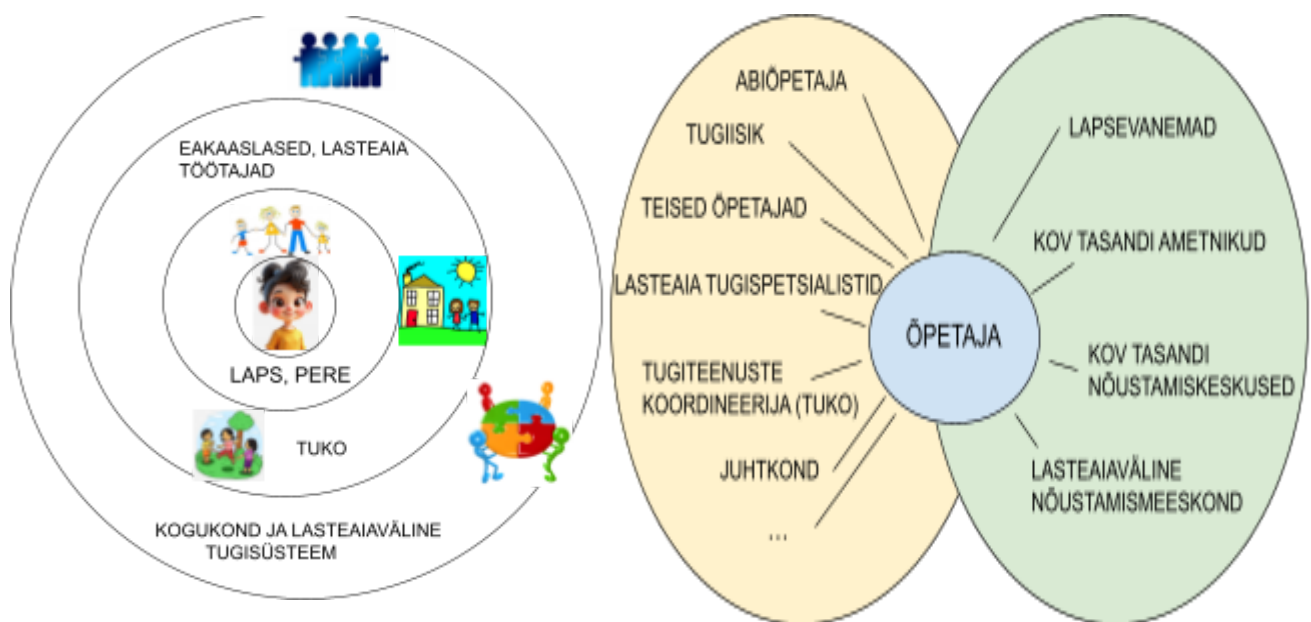
- Füüsiline keskkond - ligipääs, mööbli paigutus, ruumi jaotus, visuaalne tugi, õppematerjalid ja vahendid
- Vaimne keskkond - turvatunne ja emotsionaalne heaolu, kuuluvustunne, kaasatus, toetav õhkkond ja paindlikkus.
- Sotsiaalne keskkond - suhted rühmas, koostöö, üksteisega arvestamine, konfliktide juhtimine, hoiakute kujundamine.
- Digitaalne keskkond - spetsiaalsed vahendid õppimise toetamiseks (kommunikaatorid, piktogrammi tarkvara, tahvelarvutid või visuaalse toe ja keeleõppe rakendused)
- Õpetaja keskkonna osana - hoiakud, suhtumine, suhtlemine, käitumine.

Kõigi laste vajadustega arvestamine õppe- ja kasvatustegevustes

Efektiivne koostöö:

- ☐ eesmärgistamine ja rollide selgus
- ☐ suhtlus ja tagasiside
- ☐ koos planeerimine ja vastutuse jagamine
- ☐ toetamine

Lapse toering ja õpetaja koostöövõrgustik

3. LASTE ARENGU EELDATAVATE TULEMUSTE KÄSITLEMISE KORD

3.1 LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Laste arengu analüüs ja hindamine on olulised laste iseärasuste tundma õppimiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu loomiseks, arengu toetamiseks ning edaspidise õppe- ja kasvatustöö planeerimiseks koostöös vanematega. Laste arengu hindamisel võetakse aluseks üldoskused: mänguoskused, sotsiaalsed oskused, tunnetus- ja õpioskused, eneseregulatsiooni oskused (laps õpib juhtima oma tundeid ja käitumist) ja valdkondade tulemused (mina ja keskkond, matemaatika, liikumine, kunst, muusika, keel ja kõne). Õpetajad jälgivad lapse arengut vaatluse alusel, läbi täiskasvanu juhitud tegevuste, tegevuste käigus valminud tööde kaudu (joonistused, fotod ehitistest jms), fotode kaudu kus laps tegutseb. Lapse omandatud oskuste tulemused toome välja Eliisi keskkonnas oleva lapse arengu hindamise moodulis. Tulemusi tutvustatakse lapsevanemale arenguveestlusel, mille eel saab vanem Eliis keskkonnas tutvuda lapse arengu kaardiga. Lasteaia jaoks on koostöö peredega võtmetähtsusega. Lapse arengu toetamine toimub koostöös vanemaga, keda kaasatakse lasteaia tegevustesse kasutades selleks erinevaid koostöö viise. Lapse arengu kirjeldamisel lähtub õpetaja lapse huvidest ning esikohale seab positiivsed tulemused. Arenguveestluse käigus teeb õpetaja koostöös vanemaga arenguveestluse kokkuvõtte (sh vanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes) ning dokumenteerib need eliis.ee keskkonnas. Prinditud pereveestluse kokkuvõtte allkirjastavad mõlemad osapooled, allkirjastatud dokumenti hoiab õpetaja lapse individuaalses arengumapis. Arenguveestluse kokkuvõtte on rühma arengukava analüüsi osa. Vajadusel õpetaja planeerib ning viib läbi arenguveestlusi kaasates ka spetsialiste. Arenguveestlus võib toimuda nii õpetaja kui ka lapsevanema algatusel. Õpetajad tutvustavad vanematele püstitatud eesmärgid, laste arengu hindamise/käsitlemise põhimõtteid ning korda, igal õppeaastal, lastevanemate koosolekul. Arenguveestluse sageduse vajadus hinnatakse igal aastal uuesti läbi. Hindamise ning arenguveestluse tulemused dokumenteeritakse ning säilitakse vastavuses isikuandmete kaitse seadusega.

Lapse arengumapp

Lapse arengumapp on lapse arengu jälgimiseks koostatud kogumik, mis aitab õpetajatel märgata lapse iseärasusi ning fikseerida need. Arengumappi koostavad õpetajad kaasates spetsialiste. Arengumapp on individuaalse arenguveestluse aluseks lapsevanemaga. Arengumapis on kõik

dokumendid täidetud korrektselt (kuupäevad) näidates lapse arenemist (tuues esile tugevusi ja arengut toetavaid valdkondi ja muud olulist lapse kohta). Arengumapi koostamisel on oluline järjepidevus ning süstemaatilisus. Arengumapp täidetakse ja täiendatakse lasteaia kogu lapse koolieelsel perioodil. Vanematel on õigus tutvuda arengumapi sisuga. Mapi sisu on kaitstud isikuandmete kaitse seadusega.

3.2 KOOLIVALMIDUS

Koolivalmiduse hindamine toimub kord aastas, märtsikuus. Seda korraldavad õpetajad, õppejuht, logopeed, muusika- ja liikumisõpetajad vaatluste ning vestluse põhjal. Kõigile lastele, kes läbisid lasteaia õppekava, väljastatakse koolivalmiduse kaart, mis sisaldab lapse arengu tulemusi. Koolivalmiduse kaarte täidavad õpetajad ELIIS.ee keskkonnas, koos spetsialistide ning juhtkonnaga. Täidetud koolivalmiduskaardi saab vanem [Eliis.ee](https://eliis.ee) keskkonnast.

Koolivalmiduskaart

Koolivalmiduskaart on dokument, milles kirjeldatakse laste, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks või kelle vanemad taotlevad põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõike 4 alusel koolikohustuslikust east noorema lapse kooli õppima asumist või kellel on nõustamiskomisjoni soovitusel koolikohustus ühe õppeaasta võrra edasi lükatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 9 lõike 3 alusel, arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed (Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord § 6).

3.3 LASTEAIA JA KODU KOOSTÖÖ

Inimest rahuldav elu sõltub nende lähima sotsiaalse keskkonna süsteemidest. Kui lapsevanemad ja lasteaed suhtlevad omavahel edukalt, jagavad ühiseid väärtusi ning teevad koostööd, on kõigi osapoolte rahulolu tagatud.

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng koostöös koduga.

Vähemalt kaks korda aastas toimub rühmas vanemate koosolek, mis protokollitakse. Koosolekul tutvustavad õpetajad vanematele lasteaia ning õpetajate töö printsiipe ning selgitavad välja vanemate ootused lasteaiale. Selleks täidavad vanemad iga aastaselt ankeete. Kevadisel koosolekul tutvustavad õpetajad vanematele saavutatud tulemusi ning samuti selgitavad välja vanemate edasisi ootusi. Lasteaias tegutseb hoolekogu, mille põhiülesandeks on jälgida õppe- ja kasvatustööd ning pedagoogide, omavalitsuse, vanemate, lasteaeda toetavate organisatsioonide tegevust ning toetada paremate tingimuste loomist õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks. Hoolekogu esindajaid, valivad rühma vanemad, rühmak koosolekul. Hoolekogu tegutseb oma plaani järgi. Hoolekogul on õigus kaasa rääkida lasteaia dokumentatsiooni muutmisel ja teha ettepanekuid lasteaia arenguks.

Koostöö vanematega:

arenguvestlus – kord aastas

individaalsed vestlused vanemate soovil

igapäevane infovahetus

kirjalikud teated infotahvilil

infovahetus e-keskkonnas (email, ELIIS.ee, FB grupp jms).

infovahetus kodulehekülje kaudu, mis uuendatakse selleks volitatud inimese poolt.

rühmategevused vastavalt rühma ajakavale (peod, spordiüritused)

rahulolu uuring, mis toimub kord aastat kirjaliku ankeedi alusel

näitused ning konkursid.

Vanematele antakse tagasisidet lapse kohta. Lasteaia töötajad annavad lapse kohta tagasisidet positiivses võtmes. Negatiivse info edastamisel jälgitakse eetika, taktitunde ja usalduse reegleid. Informatsioon lapse arengust, tervisest, käitumisest edastatakse vanematele konfidentsiaalselt, ilma võõraste isikuteta. Infot lapse arengust ja käitumisest võivad edastada vanematele ainult direktor, õppejuht, õpetaja või tugispetsialist.

4. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Üldoskused ja eeldatavad tulemused

4.1 ÜLDOSKUSTE ARENDAMINE LASTEL

Õppeesmärkide määramiseks erinevates õppe- ja kasvatustegevuse suundades on vaja tunda laste oskusi rühma tasemel. Seejuures peab teadma lapse füüsilise, vaimse ning sotsiaalse arengu taset; samas ka arvestada individuaalseid iseärasusi, lähtudes iga lapse arengu tempost ning tema vajadustest erinevatel arengu etappidel. Riiklikus õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- 1) mänguoskused;
- 2) tunnetus- ja õpioskused;
- 3) sotsiaalsed oskused;
- 4) eneseregulatsiooni oskused.

Üldoskused on aluseks põhikooli riiklikus õppekavas toodud üldpädevuste ja ennast reguleeriva õppija kujunemisele.

MÄNGUOSKUSED

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, harjutab ning rakendab uusi oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning sobival viisil enda tundeid ja soove väljendama. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED

Tunnetusoskused on oskus tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust otsida teavet, omandada teadmisi, oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

SOTSIAALSED OSKUSED

Oskus teistega suhelda, tajuda iseennast ja teisi, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

ENESEREGULATSIOONI OSKUSED

Võimaldavad suunata oma tähelepanu, kasutada töömälu, pidurdada hetkeimpulsse ning kavandada oma käitumist vastavalt olukorrale. Eneseregulatsiooni oskused võimaldavad lapsel olukordadele paindlikult reageerida, erinevaid seoseid märgata ja lahendusi leida.

4.2 EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe-ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade eesmärgi lõimides.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (kuni 3 ja 3-aastane laps):

Oskused	Kuni 3 ja 3-aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	❖ suudab väikeses grupis mängule keskenduda; ❖ kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid; ❖ jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut; ❖ sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut; ❖ kutsub kaaslast oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga; ❖ suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu; ❖ suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.
Tunnetus-ja õpioskused	❖ tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega; ❖ suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda; ❖ mõistab lihtsamat kõnet; ❖ valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara; ❖ väljendab end kõnes teistele ja osaleb vestluses oma sõnavara piires; ❖ suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele; ❖ oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid;

	❖ oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada; ❖ suudab järgida lihtsat juhust; ❖ oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.
Sotsiaalsed oskused ja eneseregulatsioo ni oskused	❖ oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada; ❖ on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada; ❖ osaleb täiskasvanuga ühistegevustes; ❖ saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest; ❖ loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos; ❖ jagab mõnikord asju ka teistega; ❖ algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust; ❖ oskab väljendada oma vajadusi ja soove. ● - tuleb toime vanematest eemalolekuga; ● - tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga; ● - suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada; ● - suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega; ● - saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega; ● - paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (4-aastane laps):

Oskused	4- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	❖ tunneb mängust rõõmu; ❖ püüab rakendada mängudes oma teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast; ❖ püüab võtta endale mängurolli täiskasvanute abil, täidab erinevaid mängutegevusi; ❖ kasutab mängudes erinevaid vahendeid täiskasvanute abil; ❖ teostab manipuleerimisvõtteid mänguasjadega või asendusesemetega;

Tunnetus- ja õpioskused	❖ oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiset, kuid täiskasvanute toel; ❖ mõistab lihtsamat kõnet, suhtleb oma sõnavara piires; tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on; tutvub mõistatuste ja lihtsamate piltlike võrdlustega; ❖ püüab järgida lihtsaid reegleid; ❖ osaleb ühistegevuses ning teeb koostööd teiste lastega; konstrueerib, osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes; ❖ liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi; keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu; ❖ saab aru arvumõistest; huvitub tähtedest; ❖ omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu;
Sotsiaalsed oskused ja eneseregulatsiooni oskused	❖ väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, seisukohti; ❖ teab oma nime, vanust ja sugu ning märkab soolisi erinevusi; ❖ püüab vahel teisi abistada ja lohutada; tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest; ❖ osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega; ❖ arvestab reegleid mängudes ja tegevustes; ❖ saab aru lihtsamatest käitumise reeglitest ja rühma kokkulepetest ❖ kujunevad esimesed sõprussuhted. ● saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt; vajadusel palub appi), tal on kujunenud tualetiharjumused; ● paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale. ● suudab minna ühelt tegevuselt teisele ● oskab oma käitumist jälgida ja vajadusel reageerida ● oskab täiskasvanu toel toime tulla tugevate tunnetega

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (5-aastane laps):

Oskused	5- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	❖ algatab mängu, võtab osa ühismängudest; ❖ tunneb mängust rõõmu, keskendudes lühiajaliselt mängule; ❖ võib täita/võtta mängudes erinevaid rolle; püüab arendada mängus sisu, rakendades loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi; ❖ püüab aru saada ja järgida mängureegleid; ❖ mõistab, et mängus võib võita ja kaotada.
Tunnetus- ja õpioskused	❖ tegutseb lühikest aega iseseisvalt, keskendudes huvipakkuvale tegevusele, kuid tegevuse tulemuse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi; ❖ reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab mõtestatult oma tegevusi planeerima; ❖ kasutab omandatud teadmisi erinevates olukordades, tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid; ❖ suudab täita ühe-kaheosalist igapäevast juhust või korraldust; ❖ tal on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest; ❖ oskab esemeid erinevate tunnuste alusel rühmitada, vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid; ❖ tegutseb koos teistega; teda motiveerivad tegevused eakaaslastega; omandab teadmisi kogemuste, kõne kaudu, esitab küsimusi, püüab oma mõtteid väljendada;
Sotsiaalsed oskused	❖ tunneb huvi teiste vastu, püüab luua sõprussuhteid ja algatab suhtlust; ❖ püüab mõista teiste inimeste tundeid ❖ naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning koostööd ja küsib vajadusel abi;

ja eneseregulatsioon i oskused	❖ aktsepteerib kokkulepitud reegleid, kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada verbaalselt; ❖ oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte, vajadusel järgib täiskasvanu juhiseid; • suudab oma emotsioone kirjeldada ning püüab neid sobival viisil väljendada; • on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut • planeerib mängu ja igapäevategevusi; • saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunemas esmased tööharjumused
--	---

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (6-aastane laps):

Oskused	6- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	❖ suudab mängule keskenduda; ❖ kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid; ❖ rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi; ❖ näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust; ❖ algatab mängu ja arendab mängu sisu; ❖ täidab mängudes erinevaid rolle; ❖ suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; ❖ järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; ❖ tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

Tunnetus- ja õpioskused	❖ suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda; ❖ saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; ❖ suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust; ❖ esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada; ❖ oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada; ❖ saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; ❖ kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; ❖ kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
Sotsiaalsed oskused ja eneseregulatsiooni oskused	❖ tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda; ❖ püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; ❖ oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi; ❖ teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi; ❖ järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; ❖ mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; ❖ osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides; ❖ suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides. ● suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada; ● kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni; ● suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;

	• oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele; • oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi; • saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused
--	---

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (7-aastane laps):

Oskused	7- aastase lapse eeldatavad tulemused
Mänguoskused	❖ suudab mängule keskenduda; ❖ kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid; ❖ rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi; ❖ näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust; ❖ algatab mängu ja arendab mängu sisu; ❖ täidab mängudes erinevaid rolle; ❖ suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; ❖ järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; ❖ tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.
Tunnetus- ja õpioskused	❖ suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda; ❖ saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; ❖ suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust; ❖ esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada; ❖ oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada;

	❖ saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; ❖ kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; ❖ kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
Sotsiaalsed oskused	❖ tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda; ❖ püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; ❖ oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi; ❖ teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi; ❖ järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; ❖ mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; ❖ osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides; ❖ suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.
Eneseregulatsiooni oskused	● suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada; ● kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni; ● suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda; ● oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele; ● oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi; ● saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused

4.3 DIGIPÄDEVUSE ÜLDOSKUSED

3-aastased	6-7 -aastased
Mänguoskused	
Keskendub väikeses grupis (nt põrandarobotiga mängides); küsib abi, loob digisisu (nt salvestab heli nuppudega), suhtleb digitehnoloogia abil (teeb fotosid)	Keskendub mängule ja küsib abi; loob digisisu (nt fotosid, heli, animatsioone); valib ülesande lahendamiseks tuttava seadme; teab, et teiste salvestamiseks on luba vaja; annab enda digipädevusele hinnangu.
Tunnetus-ja õpioskused	
Valib tuttava digiseadme; kasutab erinevaid seadmeid heaperemehelikult; täidab samm-sammult juhust; mõistab, et digisisu ei ole tõsielu.	Otsib infot digikeskkonnas koos täiskasvanuga; mõistab, et digisisu ei ole tõsielu; muudab ja täiendab enda loodud digisisu; mõistab digiohte; kasutab seadmeid heaperemehelikult.
Sotsiaalsed oskused	
Jälgib õiget kehaasendit; teab, et tema on loomingu autor; teeb rühmakaaslastega koostööd; suhtleb digitehnoloogia abil.	Teeb koostööd digivahendiga paaris-ja rühmatöös; teab kuidas käituda videokõnes; teab, et tema on loomingu autor; järgib reegleid; väljendab arvamust; kuulab teisi.
Eneseregulatsioonioskused	
Kasutab digitehnoloogiat eneseväljenduseks; mõistab ekraaniaja piirangut; peab kinni kokkulepitud reeglitest; kasutab digiseadmeid heaperemehelikult ja küsib abi.	Avab ja sulgeb rakendusi ja seadmeid; suhtleb digiseadmete abil; teab, et teiste salvestamiseks on luba vaja; teab, et teiste infot ei tohi jagada; oskab täiskasvanu toel kasutada rahunemist soodustavat digisisu.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SUUNAD

Laste tegevused valdkonniti on toodud järgnevas tabelis:

Valdkond	Õppe- ja kasvatustegevused
Mina ja keskkond	- väärtustame head ja tervislikku toitu, lisaks kasvatame ja kasutame oma aia vilju, lapsed saavad loovtoa menüüde kujundamises kaasa rääkida; - tutvume ja hoiame oma kodukohta, käies palju ümbruskonnas ja kogedes keskkonda vahetult.
Keel ja kõne	- lood ja lugude loomine on meie õppe lahutamatu osa – hoiame lastega oma rühma lugusid ja raamatuid; - väärtustame laste enda loomingut ja keelelist eneseväljendust igapäevastes tegevustes.
Matemaatika	- seome matemaatikat igapäevaeluga – arendame oskusi robotika, mängude ja praktiliste tegevuste kaudu; - õpime orienteeruma ümbritsevas keskkonnas nii majasiseselt kui ka väljas liikumisel.
Kunst	- rühmategevused kus laps saab vabalt katsetada ja avastada; -lisaks toimuvad lasteaias etendused ning lapsed ise osalevad loovprotsessis.
Muusika	- muusika on kõigile rõõmuks – loome koos, kuulame ja väljendame end läbi muusika; -oluline on ühine musitseerimine ja kogukonnatunne, mitte vaid esinemine.
Liikumine	- kasutame aktiivselt ümbruskonna võimalusi – liigume ja õpime nii õuealal kui ka väljaspool lasteaeda; - liikumistegevused on integreeritud igapäevaellu, toetades lapse loomulikku liikumisrõõmu.
Tehnoloogiaharidus	- kasutame robotikat mõtestatult, et toetada loogilist mõtlemist ja probleemilahenduse oskust; - rõhutame digikeskkonnas turvalist käitumist ja vastutustundlikku digikäitumist.

Valdkondade õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Tegevused on omavahel lõimitud, see aitab lastel luua erinevate valdkondade alastest teadmistest tervikliku pildi koos oskustega. Õppe ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

5.1 Mina ja keskkond

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- toetada last iseenda ja ümbritseva keskkonna tundma õppimisel ja mõistmisel;
- suunata last ümbritsevat keskkonda mängu ja igapäevatoimingute kaudu märkama, uurima ja kogema;
- suunata last küsimusi esitama, probleeme püstitama, teemakohaselt arutlema, vastuseid leidma ning märgatust ja kogetust järeldusi tegema;
- suunata last keskkonda hoidvalt ja turvaliselt käituma ning materjale ja vahendeid säästlikult kasutama;
- suunata last keskkonda, enda ja kaaslaste kultuuri ja traditsioone ning tervist väärtustama;
- suunata last märkama ja mõistma sotsiaalse keskkonna, loodus-, tehis ning digikeskkonna erinevusi.

Valdkonna sisu:

- sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;

- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3-aastane laps:

- Kes ma olen (nimi, sugu). Poiss, tüdruk.
- Teab oma vanust, ütleb või näitab sõrmedel.
- Nimetab oma pereliikmeid (ema, isa, vend, õde).
- Kehaosad ja nende nimetused (näitamine enda peal).
- Rühmakaaslaste ja rühma töötajate nimed.
- Kord ja puhtus meie ümber, lapse osa selles (jalgade pühkimine, prügi panemine prügikasti, käte pesemine, mänguasjade koristamine, enese eest hoolitsemine).
- Lapse sünnipäev, selle tähistamine.
- Jõulud, emadepäev ja isadepäev, sõbrapäev, vastlapäev, mardi- ja kadripäev.
- Lasteaia reeglite ja korraga tutvumine ning harjumine.
- Ravis kõndimine, õpetaja korralduste kuulamine.
- Osalemine EV Aastapäeva üritusel (ruumide kaunistamine, laulude laulmine, peoriiede kandmine).
- Eesti lipp (lipu värvid).
- Jalutuskäigud lasteaia õuealal
- Aastaaegade vaheldumine, on soe või külm ilm.
- Ilmastikunähtused: vihm, lumi, tuul, päike.
- Tuttavad loomad ja linnud, nende erinevused (kehaosad, käpp, saba, tiivad, nokk jne).
- Putukad: tutvustada lepatriinut, liblikat, kärbest, mesilast. Putukate vaatlus putukahotellis.
- Tuttavad puud ja taimed (õunapuu, kuusk, võilill, puuvili- õun, juurvili- porgand).
- Taimede eest hoolitsemine, tahavad juua, päikest (kuidas korjata lilli).
- Rühma peenra eest hoolitsemine (seemnete külvamine, taimede istutamine, kastmine)
- Tarbeesemed toas, nende otstarve ja nimetused: mööbel, toidunõud.
- Mänguasjad, nende otstarve ja nende nimetused.
- Sõidu- ja kõnniteed.
- Helkuri vajalikkus.
- Kiivri vajalikkus.
- Lasteaed ja kodu.

4-aastane laps:

- Lapse eesnimi, vanus, poiss/tüdruk.
- Lapse ema, isa, õed-vennad, nende nimed, vanaema ja vanaisa.
- Igal inimesel on oma kodu.
- Kehaosad (pea, jalad, käed, silmad, suu, nina, kõrvad).
- Enda eest hoolitsemine, selgitamine. Hügieeninõuded: pesemine (seep, vesi), must-puhas, hammaste eest hoolitsemine, küüned, WC kasutamine.
- Enda riide korrashoid, kordub kõikides vanustes.
- Enda järelt koristamine, mänguasjade hoidmine ja jagamine.
- Viisakusreeglid: tüdrukud enne, poisid hiljem; inimesed võtavad toas mütsid peast.
- Iseseisev riietumine.
- Käe asetus köhides.

- Taskuräti kasutamine nina nuusates.
- Süües kasutab lusikat ja kahvlit õigesti, salvräti kasutamine.
- Rüht istudes ja seistes.
- Mida teha, kui on väike haav, nt sõrm on katki. Puhastamine, plaaster.
- Söömine, joomine, toiduainete nimetamine.
- Liikumine, sportimine, töötamine, puhkamine.
- Mängimine.
- Ausus, kuulamisoskus.
- Enda järjekorra ootamine.
- Abi saamiseks täiskasvanu poole pöördumine.
- Andestamine, andeks palumine.
- Positiivse minapildi kujundamine: tegu on halb, laps hea.
- Hea ja paha mõistmine.
- Viisakussõnad: tere, head aega, tänan, palun.
- Lapse sünnipäev, kuidas seda tähistatakse.
- Pühadega seotud tegevused (pidulaud, kingitused jms).
- Lasteaia nimi, rühma nimi.
- Rühmas oma koha leidmine (kapp, rätik, voodi).
- Lasteaia maja ja õuealaga tutvumine.
- Rühmas olevad esemed, nende kasutamine.
- Õpetajad, lapsed, teised töötajad, õpetaja ja abiõpetaja (assistendid) nimed.
- Haiget saanud sõbra lohutamine.
- Sõprade nimed.
- Autos turvavöö, lastetool.
- Kõndimine tee ääres.
- Ohtlikud esemed: nuga, käärid.
- Vanemate kodused tööd, vajalikud töövahendid.
- Lihtsamate töövõtete matkimine.
- Enda töövahendite oma kohale tagasi asetamine.
- Osalemine Vabariigi Aastapäeva üritusel (ruumide kaunistamine, laulude laulmine, peoriiete kandmine).
- Eesti sümboolika: sini-must-valge lipp, kasutamine; hümnid ajal seistakse püsti.
- Rukkilill, suitsupääsuke, paekivi.
- Jalutuskäigud lasteaia õuealal, lähiümbruses
- Mets, muru, lilled ja puud.
- Talv, suvi: talvele iseloomulikud tunnused - ilm on külm, sajab lund, veekogudel on jää (ohud!), puudel pole lehti, sulalume võrdlus joogiveega - lund ja jääd ei tohi süüa (põhjus), seoste loomine; külm ilm – soojad riided, vihma sajab – saab märjaks jne; suvele iseloomulikud tunnused: ilm on soe, päike paistab soojalt, õitseb palju lilli, puudel on rohelised lehed, suverõõmud: ujumine -vesi on soe; mängud liivaga, puhkus.
- Muru, lilled, puud, mets.
- Lehtpuu (nimetus, iseloomulikud tunnused).
- Sügisel lehtpuudel lehed värvuvad ja langevad maha.
- Okaspuud: okstel on okkad, okkad ei lange talveks maha, okkad on teravad, rohelised, okstel on käbid; puude osad: tüvi ja oksad, tüvi ja käbid on pruunid; jõuludeks tuuakse kuusk tuppa.
- Kasvamiseks vajalikud tingimused, rühmaruumis kasvavate taimede eest hoolitsemine.
- Kevadel seemnete külvamine.
- Paigallinnud: lindude jälgimine lasteaia õuealal, pesakastide juures, erinevad liikumisviisid (kõnnivad, hüppavad, lendavad), lindude iseloomulikud kehaosad (pea, tiivad, nokk, suled).
- Lindude eest hoolitsemine, talvel söötmine.
- Rändlinnud: sügisene ränne soojale maale, kevadel tulevad linnud tagasi, linnud hakkavad laulma, pesa tegema, poegade koorumine munast.
- Kass, kassipoeg: kehaosad (pea, kael, kere, käpad, saba); välimus (pehmed käpad, hääletu kõnd, lühikesed kikkis kõrvad, ümmargused silmad, pikad vurrud, pikk saba, pehme karv); hääletsused (näugumine, nurru

löömine); tegevused (lakub piima, sööb kala, mängib lõngakeraga, magab, püüab hiiri); inimese hoolitsus tema eest.

- Koer, kutsikas: kehaosad, välimus (kõrvad kikkis, pikk või lühike saba, sirge või rõngas saba, käpad, karv); hääliksused (haukumine, urisemine); tegevused (jookseb, liputab saba, valvab maja, närib konti, lakub vett); inimese hoolitsus tema eest (toidab, puhastab, jalutab).
- Vabalt valitud 4 metslooma: elukoht, toitumine, iseloomulikud tunnused.
- Vesi kui elukeskkond: mis ja kes vees on.
- Vesi kui eluks vajalik aine. Vee omadused: lõhn, maitse, värv.
- Kalade kehakuju, iseloomulikud tunnused – vaadelda akvaariumikalade põhjal.
- Liblikas, lepatriinu, mesilane (üks iseloomulik tunnus).
- Jäätmed: enda järgi koristamine, paberikorvi, biolagunev.
- Lillede korjamine, miks ja kuidas. Puude/põõsaste okste murdmine.
- Öö ja päeva vaheldumine. Erinevad päeva osad.
- Talvel lindude toitmine, miks ja mida tohib anda.
- Putukahotellis elavate putukate vaatlus.
- Lasteaia õueala elurikkusega tutvumine (puud, põõsad, lilled, linnud, putukad ka umbrohi).
- Uute istikute/taimede istutamine, seemnete külvamine potti/oma rühma peenrasse.
- Lasteaia õueala riisumine, peenarde rohimine/kastmine.
- Sügisel saagi koristamine peenardelt ja peenarde ettevalmistamine talveks.
- Ise kasvatatud toidu kasutamine (nt puuviljad, aedviljad, maitseroheline jms).
- Säästlik paberi kasutamine, võimalusel kasutada paberi mõlemat poolt.
- Paber läheb rühmas eraldi prügikasti.
- Lasteaia õuealal erinevate aastaaegade jälgimine. Puu- ja põõsaliigid, taimed, linnud, putukad.
- Maitseme lasteaias kõiki toite!
- 5-7a. lapsed tõstavad ise süüa nii palju, kui jõuavad ära süüa (nt salatit, vahukoort).
- Erinevad sõidukid (auto, rong, buss, tramm, laev, lennuk, troll), milleks kasutatakse.
- Jalgratas, kiiver.
- Kodukoha liikumise tingimustega tutvumine.
- Sõidu- ja kõnniteed.
- Helkuri vajalikkus.
- Tee ääres kõndimine, lumehanged.
- Valgusfoori tuled ja nende tähendus.
- Liiklusmärgid, nende tähtsus.
- Lasteaed, kodu ja tuttavad teenindusasutused.
- Kodu kasutatavad kodumasinad (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti).
- IKT vahendite teadmine ja nimetamine (televiisor, arvuti, tahvelarvuti, telefon jms).

5-aastane laps:

- Minu ees- ja perekonnanimi, vanus, sugu.
- Vanemad ja nende nimed.
- Perekond: ema, isa, õed, vennad, lemmikloomad; vanemate ja vanavanemate austamine.
- Minu kodu: toad, nende nimetused, mööbliesemed jne; kodu asukoht, alev ja tänav.
- Perekonnaliikmete tööd kodus, lapse tööd kodus.
- Kehaosad, nende vajalikkus.
- Südame – kopsude “töö”: vajalik kehaline aktiivsus, piisav uni ja puhkus, õues viibimine, toit.
- Kuulmine ja nägemine: kõrvad ja silmad (vajalikkus, hoolitsemine).
- Haistmine ja maitsemine: lõhnad ja maitset (tihe seos, nuusutamine aitab maitset tunda).
- Kompimine: käe-sõrmede roll (puudutuse abil saab infot eseme vormist ja omadustest).

- Enda eest hoolitsemine: käe asetus köhides, taskuräti kasutamine nina nuusates, söögiriistade õigesti kasutamine, salväräti kasutamine, hügieen.
- Tervislik eluviis: toit, sportimine, puhkus ja uni, mäng, head suhted.
- Enda riiete eest hoolitsemine.
- Enda järelt koristamine, mänguasjade hoidmine ja jagamine.
- Viisakusreeglid: tüdrukud enne, poisid hiljem; lapsed, toas mütsid peast.
- Riietumine vastavalt ilmale.
- Emotsioonid: kurbus, rõõm, viha.
- Hammaste eest hoolitsemine: peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel.
- Ausus, kuulamisoskus.
- Enda järjekorra ootamine, kaaslaste soovidega arvestamine.
- Andestamine, andeks palumine.
- Positiivse minapildi kujundamine: tegu on halb, laps hea.
- Hea ja halb käitumine; õige ja vale käitumine.
- Viisakussõnade kasutamine: tere, head aega, tänan, palun.
- Enda emotsioonide väljendamine teisi arvestavalt.
- Lapse sünnipäev: pidulaud, kingitused, õnnitlemine, kaaslaste austamine.
- Tuntumad rahvakombed (jõulud, vastlad, mardipäev, kadripäev) ja nendega seotud tegevused.
- Lasteaia ja rühma nimi.
- Lapse tegevused lasteaias.
- Orienteerumine lasteaia ruumides ja õuealal.
- Rukkilille lasteaia teised rühmad ja töötajad.
- Viisakusreeglid: ole sõbralik kaaslaste ja töötajate vastu, tervita.
- Arusaamine: minu oma - meie oma.
- Lapse sõbra positiivsed omadused.
- Sõbra aitamine.
- Kohad ja esemed, mis on ohtlikud: trepp, rõdu, aknad, kuum toit, lahtine tuli, ravimid, terariistad, kemikaalid, elekter, veekogud, ehitised.
- Ohtlikud tegevused: talvel jääle minek, ilma kiivrita rattasõit, ujumine ilma täiskasvanu järelvalveta, mängimine tänaval, võõrastega kaasa minek.
- Mida teha õnnetuse korral. Hädaabinumbri 112 kasutamine.
- Vanemate kodused tööd, vajalikud töövahendid.
- Elukutsed Maardus: õpetaja, müüja, ehitaja, arst. Vajalikud töövahendid.
- Oma töö- ja mänguvahendite korrastamine ja korras hoidmine.
- Vanemate ametid, kohustused.
- Lapse rahvus ja emakeel.
- Maardu on Eestimaal.
- Maardu linna looduslikud iseärasused: Maardu järv, metsapark, Maardu mõis, rand.
- Eesti sümbolika: teiste lippude seast tunda ära Eesti lipp, rahvuslill - rukkilill, rahvuskivi - paekivi, hümn, mida lauldakse püsti seistes.
- Sündmused, mille puhul heisatakse riigilipp.
- Teised rahvused oma rühmas (kui on) ja kodukohas.
- Eesti kaardi vaatlus.
- Eesti rahvalaulud, -tantsud, riided.
- Laulu- ja tantsupidu, rongkäik, laululava.
- Tuntud eestlased: president, sportlased, lauljad jt.

- Mets, taimed ja loomad Maardu metsas.
- Talv, kevad, suvi, sügis; ilmastikunähtused erinevatel aastaaegadel: vihm, päike, lumi, jää; ilmade muutumine vastavalt aastaajale. Aastaaegade tunnused:
 - sügisel päike paistab harvem, ilmad on pilvised, tihti sajab vihma, nõrk-tugev tuul;
 - talvel ilmade muutumine külmemaks, sellele vastav riietus; loodus puhkab; linnud ei laula;
 - kevadel päevad on pikemad, päike paistab kauem, päike soojendab, lumi ja jää sulavad, öösel on külm – vesi jäätub, tekivad jääpurikad (neid ei tohi suhu panna!), loodus ärkab, taimed hakkavad kasvama, puude pungad paisuvad – ilmuvad lehed;
 - suvel soe, palav, päikesepaisteline, päike soojendab vett ja maapinda, palju rohelist ja lilli, vihma vajalikkus;
- Riitumine vastavalt aastaajale.
- Suvised ja talvised tegevused, erinevused.
- Taimede erinevad kasvukohad: mets, niit, aed, park ning kasvuks vajalikud tingimused.
- Leht- ja okaspuude võrdlus.
- Taimede osad:
 - puude osad: tüvi, palju oksi, okstel lehed või okkad.
 - puude ja põõsaste erinevused, mõisted *madal-kõrge*, ilupõõsad, marjapõõsad.
- 2-3 vabalt valitud lille, nende tundmaõppimine: taimeosad, värvused, erinevad kasvukohad, lillede eest hoolitsemine.
- Erinevate puu-, juur- ja köögiviljadega tutvumine: nimetus, maitse, suurus, kuju, värvus, korjamine, toiduks valmistamine. Liigitamine.
- Söödavad taimed, mürgised taimed - hoiatada lapsi!
- Tuntumad seemned kodukohas.
- Paigallinnud: 1-2 vabalt valitud lindu: varblane, rasvatihane, vares, leevike, sinikael part: välised tunnused (suurus, sulestiku värvus); käitumine (häälightsus, nokivad teri, lendavad, liikumine maapinnal); kehaehitus (ümar pea, terav noka, keha kaetud sulgedega, saba).
- Rändlinnud: lindude rände põhjused: külmad ilmad, toidu puudus jne.; lindude lahkumine parvedes sügisel, saabumine kevadel; kevadekuulutajad: kuldnokad, pääsukesed; lindude pesa ehitus, inimeste hoolitsus lindude eest – pesakastide panek.
- Metsloomade elu kevad-suvisel perioodil: ärkamine talveunest, poegade sünn ja kasvatamine.
- Metsloomade elu sügis-talvisel perioodil: kus elavad, millest toituvad, kuidas valmistuvad talveks (karvavahetus, talveuni, toidutagavara kogumine).
- Loomade jäljed lumel.
- Metsloomad: siil, rebane, hunt, orav, karu, jänes; põhjalikult tutvuda 1 loomaga.
- Mõiste: koduloom.
- Lammas, tall: põhjalik tundma õppimine (välimus, häälightsus, toitumine, inimese hoolitsus loomade eest, looma tähtsus inimesele).
- Lehm, vasikas: põhjalik tundmaõppimine (välimus, häälightsus, toitumine, inimese hoolitsus loomade eest, looma tähtsus inimesele).
- Kodulinnud: kukk-kana-tibu (kirjeldus, võrdlus).
- Lemmikloomad sinu kodus, hoolitsus.
- Vee omadused ja erinevad olekud
- Veekogud: jõgi, oja – voolab, meri – suur ja soolane, järv, lomp; suuruste ja erinevuste võrdlus; talvel tekib jää – miks?
- Akvaariumi –kalade/kilpkonnade võrdlus ja vaatlus: värvus, iseloomulikud tunnused.
- Kalade elukeskkond: vesi (kuival surevad), toitu saavad veest.

- Konn: kahepaikne, kevadine ärkamine, liikumine maal ja vees, konna kasulikkus (sööb taimede kahjulikke putukaid), värvus, häälightsus.
- Putukate välja ilmutumise põhjus kevadel ja kadumise põhjus sügisel.
- Putukate söök – õiemahl ja taimede lehed.
- Putukad (soovitav: liblikas, tigu, lepatriinu): iseloomulikud tunnused, liikumisviis, elukeskkond, kasulikkus.
- Joogivee ja elektri kokkuhoidmine.
- Puhtuse hoidmine enda ümbruses ja looduses.
- Jäätmed, sorteerimine.
- Inimene saab talvel loomi ja linde aidata.
- Talvel lindude toitmine, miks ja mida tohib anda.
- Putukahotellis elavate putukate vaatlus.
- Lasteaia õueala elurikkusega tutvumine (puud, põõsad, lilled, linnud, putukad ja umbrohi).
- Uute istikute/taimede istutamine, seemnete külvamine oma rühma peenrasses.
- Lasteaia õueala riisumine, peenarde rohimine/kastmine.
- Sügisel saagi koristamine peenardelt ja peenarde ettevalmistamine talveks.
- Ise kasvatatud toidu kasutamine (nt puuviljad, juurviljad, maitseroheline jms).
- Prügi korjamine 2 x aastas (kevas, sügis).
- Säästlik paberi kasutamine, võimalusel kasutada mõlemat poolt.
- Paber läheb rühmas eraldi prügikasti.
- Lasteaia õuealal erinevate aastaaegade jälgimine. Puu- ja põõsaliigid, taimed, linnud.
- Maitseme lasteaia kõiki toite!
- 5-7a võtavad taldrikule ise süüa nii palju, kui jõuavad ära süüa (nt salatit, vahukoort, putru, suppi jm).
- Tuntumad veovahendid: auto, rong, lennuk, buss, laev, traktor; nende liikumisviis ja otstarve.
- Käitumine ühissõidukis (rong, buss).
- Politsei töö: korra valvamine, liikluse korraldamine, kaitseb ja aitab inimesi; politsei autoga tutvumine.
- Käitumine tänaval liigeldes (teiste inimestega arvestamine, austamine).
- Ülekäigurada ehk sebra (selgitus, kasutamine, õigused).
- Liiklusmärgid (vajalikud transpordivahendite juhtidele ja jalakäijatele, miks).
- Ülekäiguraja märk.
- Laps võib jalgrattaga sõita ainult kiiver peas (selgitada vajalikkust).
- Turvavöö, turvatooli ja helkuri vajalikkus, kasutamine.
- Kodumaja kirjeldus: maja osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus.
- Lasteaia erinevad ruumid ja nende sisustus: rühmaruum, esik, köök, saalid, koridor, loovtuba, tunnetustuba jt.
- Tuntumad ehitised last ümbritsevas keskkonnas.
- Kodu kasutatavad kodumasinad, otstarve ja kasutamine.
- Ohutusreeglid.
- Huvi äratamine tehnoloogia kasutamise vastu.
- IKT vahendite heaperemehelikult kasutamine.
- IKT vahendite ja nende otstarbe teadmine (nt televiisor, arvuti, nutitelefon).

6-7 aastane laps:

- oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid;
- oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest;

- oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid;
- oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi;
- saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid;
- oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda;
- oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;
- oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist;
- oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid;
- märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
- tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
- oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
- oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest;
- oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega;
- oskab liikluses ohutult käituda;
- oskab kirjeldada, tervisliku ja mitmekesise toitumise põhimõtteid ning teab, miks need on olulised tervise hoidmisel;
- oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
- oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine;
- oskab selgitada raha otstarvet;
- teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;
- oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robotikaseadmeid.

5.2 Keel ja kõne

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- luua lapsele võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ja igapäevatoimingutes, arvestades lapse keeleoskuse taset ja vanust;
- luua lapsele võimalusi eesti keele, oma emakeele ja teiste keelte ning kultuuridega tutvumiseks;
- pöörata tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist ja näitlikke vahendeid;
- suunata last õpitut kordama erinevates kontekstides, olukordades ja suhtlussituatsioonides, sealhulgas väljaspool lastehoidu ja lasteaeda;
- õpetada last suhtlemisel keele- ja kõnevahendeid kasutama;
- suunata last ettelugemise, raamatu illustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise, oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja hindama;

- toetada lapse lugemishuvi ja lugemis- ning kirjutamisvalmiduse kujunemist žanriliselt mitmekesiste ja pildirikaste raamatute ettelugemise ning õppe- ja mänguvahendite, sealhulgas meediumide ja digivahendite kasutamise kaudu;
- toetada lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu.

Valdkonna sisu:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3-aastane laps:

- Eelharjutused häälikute täpsustamiseks (huule- ja keeleharjutused).
- Puhumismängud.
- Hääliitsuste jäljendamine.
- Suhtlemine lapsega, tegevuse seostamine sõnadega.
- Suunatud vaatlemine (esemed, pilt, tegevused).
- Esemete omaduste võrdlemine tegevustes ja sõnadega kinnistamine.
- Sisult ja keeleliselt jõukohaste lühikeste etteloetud tekstide kuulamine.
- Dialoog (lapse alustatud) täiskasvanuga.
- Kirjanduspala, jutukese kuulamine.
- Õpitud looma ja linnuhälte matkimine (mõmm -mõmm, auh-auh, prääks-prääks jne).
- Kahe või kolme sõnaga on käesolevast tegevusest rääkimine.
- Esmane üldistus (kass, koer- loomad) jne.
- Küsimustele: *Kes? Mis? Kus? Kuhu?* vastamine.
- Teksti mõistmine, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega.
- Pildil olevate tegevuste nimetamine.
- 2-realise luuletuse peast lugemine.

4-aastane laps:

- L, S, K, R häälikute ja konsonantühendite õige hääldamine.
- Silbimängud.
- Häälightsuste jäljendamine.
- Puhumismängud.
- Kuulmistaju arendamine: erinevate helide eristamine ja sõnaline väljendamine, häälikuliselt sarnaste sõnade eristamine (*tass-kass, sall-pall jne.*).
- Kuulmistähelepanu arendamine, loomade ja lindude hääled, keele ja suu asend.
- Häälemängud (rõõmus hää, kurb hää, kuri hää, vaikne hää, vali hää jne.).
- Hääldamismängud (loomahääled).
- Pilt ja sõna, ütle selgelt: Ütle, mis on pildil! Leia sõnale vastav pilt!
- Näpumängud.
- Häälikute tundmine kuulmise teel täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi.
- Kuulab täiskasvanu jutustust ja lühikesi lugemispalu.
- Tegusõnade, omadussõnade (värvus, suurus) õige kasutamine.
- Asjade ja olendite õiged nimetused (nt rong on rong, mitte tuh-tuh jne.).
- Üldmõisted, nt lapsed, riided, jalanõud, linnud, loomad vms.
- Küsimustele miks? millal? ja kus? Vastamine.
- Viisakussõnade kasutamine, rumalad sõnad.
- Sõnavara laiendamine.
- *All, peal, sees, ees, taga* – sõnade kasutamine.
- Erinevate objektide osade/detailide nimetused, nt käpad, saba, rool.
- Liitsõnad.
- Lihtlaused.
- Koondlaused sidesõnadega *ja, aga*.
- Pöörded: sina, mina, meie.
- Õige oleviku ja mineviku vormide kasutamine.
- Omadus- ja määrsõnade võrdlemine (asjadega): suur-suurem, kiiresti-kiiremini jne.
- Ainsus ja mitmus: *kaks karu, üks auto - kolm autot, palju karusid, autosid, nukke jne.*
- Tegusõnade oleviku ja mineviku vormide kasutamine: sõidab, sõidavad, sõitsid, sõitis.
- Kasutada lauses alust, öeldist ja sihitist: Kes teeb? Mida teeb? Mida sööb?
- Dialoog: küsimuste esitamine, küsimustele vastamine.
- Soovide väljendamine sõnadega.
- Enda või kaaslase tegevuse kommenteerimine lausetega.
- Nähtava objekti kirjeldamine.
- Jutustamine emotsionaalsest kogemusest.
- Lihtsa luuletuste õppimine,
- Erinev intonatsioon ja hääletoon sõltuvalt suhtluse eesmärgist (teatamine, küsimine, palve).
- Etteantud pildiseeria järgi jutustamine sõnavara piires.

5-aastane laps:

- Häälikute õige hääldamine.
- Kõlalt lähedaste sõnade eristamine (*tass-kass, sool-tool, kool-tool jne.*). Riimi moodustamine.
- Kes sind hüüab? (laste nimede kinnistamine, selge hääldamine, hääle järgi mõistatamine).
- “Kaja” – täishäälikute vaikne ja vali hääldamine.
- Intonatsioon, meeleolu – näoilmega ja hääletooniga anda edasi: rõõmus, kurb, küsiv, imestav, üllatunud jne. Missuguse meeleoluga ma kõnelen?
- Keelesport: laksutamine, põristamine, susistamine, magusad huuled, keelekomm jne.
- Rütmitaju arendamine.

- Võõrsõnade õige hääldamine, nt *taburet, banaan, diivan*.
- Sõna koosneb häälikutest.
- Hääliku tundmine kuulates häälikute reas ja sõnades.
- Häälikute kuulamine ja eristamine 3-4 häälikuga sõnades.
- Hääldusharjutused (r, u, ts, s, l, jne.).
- Hääliku olemasolu määramine sõnades, milles ei ole häälikuühendeid. Kuulata, kas vastavat häälikut on sõnas või ei ole!
- Häälik sõna alguses. Mis häälikuga algab sinu nimi, mänguasi vms.
- Häälik sõna lõpus.
- Kirjanduspalade ettelugemise kuulamine.
- Oma eesnime kirja pildi äratundmine.
- Oma eesnime kirjutamine.
- Kirja eelharjutused.
- Üksikute tähtede tundmine.
- Sõnade tähenduste täpsustamine.
- Küsimusele *milleks?* ja *millest?* vastamine.
- Vabandamine, andekspalumine.
- Viisakussõnade kasutamine, suhtumine vandesõnadesse, rumalad sõnad.
- Kõnekäänud, vanasõnad, mõistatused.
- Liitsõnad ja tuletised (nt täpiline laulja).
- Üld- ja liiginimetused (nt kuusk, kask – puud).
- Vastandsõnad, nt *lühike-pikk jne*.
- Omadussõnade kasutamine, nt *igav, keeruline, tark*.
- Ajamõistete *eile, täna, homme* õige kasutamine.
- Omastav kääne: vastata küsimusele *kelle oma?*
- Mineviku vormid: nt *käisin, olen käinud jne*.
- Omadussõnade võrdlusastmete kasutamine: *soe-soojem, suur - suurem jne*.
- Jälgida grammatiliste vormide õiget kasutamist igapäevases kõnekeeles.
- Tegusõna lihtmineviku vormi kasutamine (nt sõitis, laulis).
- Eritüübiliste lihtlausete kasutamine, nt ema ostis poest võid, saia, leiba ja piima.
- -nud ja -tud kesksõnade õige kasutamine.
- Sõnade ühildamine, nt jäneseid jooksevad, ümmargusele pallile jne.
- 4-realiste luuletuste või liisusalmide peast lugemine.
- Pildi järgi jutustamine.
- Pildiseeria järgi jutustamine.
- Lavastused.
- Tunnetusliku sisuga küsimuste esitamine ja vastamine, nt miks ta nii tegi?
- Kuuldu, nähtu või möödunud sündmuse jutustamine 2-3 lausega.
- Võõra teksti mõistmine.
- Iseendast rääkimine.
- Vestlus püsib teemas.

6-7 aastane laps:

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- oskab jutustada pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma ja teiste tegelaste tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- oskab oma kõnes ning ette öeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu;
- oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

6-7 aastane eesti keelt teise keelena kõnelev laps:

- mõistab tuttavat teemat ja igapäevasuhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet;
- tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes;
- saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viiega toetatud, ja toimib vastavalt;
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires;
- kasutab kõnes sobivaid eestikeelseid viisakusväljendeid;
- suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viiega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu;
- tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu;
- oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

5.3 Matemaatika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- suunata last matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes märkama, ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama, esemeid järjestama, rühmitama ja loendama ning nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama;
- suunata last ajas ja ümbritsevas keskkonnas orienteeruma ning vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks kasutama;
- seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;

- toetada lapse üldistamisoskuse kujunemist ja erinevate mõistete omandamist läbi objektide sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise.

Valdkonna sisu:

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisäistingut;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3-aastane laps:

- Ühe sarnase tunnuse järgi esemete hulgaks rühmitamine (värvus, suurus, kuju).
- Põhivärvuste tundmine ja nende nimetamine.
- Samasuguse kujundi leidmine pildi pealt.
- Mõistete *üks* ja *palju* tundmine.
- Mõistete *suur* ja *väike* tundmine.
- Etteantud esemete hulgast samasuguse leidmine juhendamise teel.
- Esemete loendamine (nimetades arve ja sõnastades tulemuse) *kolme* piires, küsimusele *mitu on?* vastamine.
- Ümmarguste, kandiliste esemete eristamine kompimise teel.
- Tuttavates ruumides orienteerumine (rühmaruum).
- Esemete paigutamine teise isiku suhtes *üles-alla*, *ette-taha*.
- Vestlus *ööle* ja *päevale* iseloomulikust (matkib tegevusi mängus - öösel magame, päeval mängime...)

4-aastane laps:

- Ringi, ovaali, nelinurga ja kolmnurga tutvustamine.
- Mõisted *kandiline* ja *ümmargune*.
- Ringi eraldamine teistest kujunditest.
- Samasuguse kujundi leidmine peale asetamise teel (ringi ringi, nelinurk nelinurga peale jne.).

- Mõisted *üks* ja *palju*, nende kasutamine ümbritseva kirjeldamisel (mida on üks? mida on palju?).
- Ühise tunnusega hulga moodustamine, *hulga* mõiste tutvustamine: ühesuguste piltide ja esemete sorteerimine, sorteerimine värvide ja suuruste järgi (pildid, esemed, kujundid).
- Mõistete kasutamine: *suurem-väiksem, lühem-pikem, laiem-kitsam*.
- Hulk: ühe olulise sarnasuse leidmine. Esemete kuulumine või mittekuulumine hulka.
- Hulkade võrdlemine paaride moodustamise teel, mõisted *sama palju, ühepalju ehk võrdselt*.
- Arvu "1" – „5" moodustamine, loendamine 5-ni.
- Mõisted *suur-väike, pikk- lühike, lai-kitsas*, kasutamine esemete kirjeldamisel.
- Kõrvuti asetatud ühetüübiliste esemete võrdlemine suuruse, pikkuse ja laiuse järgi.
- Kahe eseme järjestuse määramine:
 - on suurem kui, on väiksem kui;
 - on pikem kui, on lühem kui.
- Mõisted: all-peal, ees-taga, üleval-all, kõrval.
- Ümbritsevate esemete asukoha määramine lapse suhtes, kasutades mõisteid ülal-all, ees-taga (minu ees, minu taga).
- Aastaaegade olulised tunnused: talv – lumi, jää; suvi – soe, päike.
- Mõisted *öö ja päev, hommik, õhtu*.

5-aastane laps:

- Kolmnurk: nurkade loendamine, kompimine; võrdlemine ringi ja ruuduga, erinevuste leidmine.
- Nelinurk: nurkade loendamine.
- Kolmnurga, nelinurga ja ringi leidmine teiste kujundite hulgast.
- Kolmnurga, ringi ja ruudu sarnaste esemete leidmine ümbruskonnast.
- Nelinurgad: ruut ja ristkülik, erinevused, sarnasused.
- Ruudu ja ristküliku kirjeldamine, nende külgede arvu ja pikkuse võrdlemine.
- Geomeetriliste kujundite rühmitamine sarnasuse põhimõttel.
- Geomeetriliste kujundite rühmitamine vormi, värvuse ja suuruse järgi: ring, ruut, kolmnurk.
- Geomeetristest kujunditest pildi ja mustri moodustamine.
- Paberi lõikamine kujunditeks.
- Ühetüübiliste esemete võrdlemine suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi.
- Ühetüübiliste esemete järjekorda seadmine.
- Mõisted - ühesuurused, ühepikkused, ühelaiused, ühekõrgused.
- 2 ja 3 eseme suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi järjestamine:
 - on suurem kui, on väiksem kui;
 - on pikem kui, on lühem kui;
 - on kõrgem kui, on madalam kui;
 - on laiem kui, on kitsam kui;
 - on paksem kui, on õhem kui.
- Mõisted kõrge-madal, paks-peenike, lai-kitsas.
- Esemete kirjeldamine mõistete abil: suur-väike, pikk-lühike, lai-kitsas, kõrge-madal, paks-peenike, lai-kitsas.
- Mõõtevahendid: joonlaud, mõõdulint.
- Pikkuse, laiuse ja kõrguse mõõtmine kokkulepitud mõõtevahenditega.
- Kauguste mõõtmine sammudega.
- Hulkade mõiste. Ühiste tunnustega esemete hulga leidmine.
- Esemete kuuluvus või mitte kuuluvus hulka.
- Esemete rühmitamine värvuse, suuruse, laiuse, pikkuse, kõrguse ja paksuse järgi.
- Esemete rühmitamine kahe erineva tunnuse alusel.

- Arvude 6-10 moodustamine, loendamine 10-ni. Numbrimärgid 1- 6.
- Küsimusele *mitu ladusid?* Vastamine. Tulemuse sõnastamine.
- Esemete loendamine erinevas järjekorras – arv ei muutu 1-6.
- Hulkade võrdlemine esemete paaridesse seadmise teel, tulemuse sõnastamine: *rohkem, vähem, sama palju*.
- Suuliste ülesannete lahendamine kujutluse järgi (või abiga/pulgad).
- Esemete asukoha määramine lapse suhtes, mõisted: *keskel, äärel, kohal, üleval, all, nurgas*.
- Enda asukoha määramine teiste esemete või laste suhtes.
- *Parem-vasak* määramine.
- Mõisted *all-üleval, ees-tag*a kasutamine esemete asukoha kirjeldamisel lapse suhtes.
- Orienteerumine ruumis liikumist suunavate käskluste järgi.
- Mõisted *hommik, päev, õhtu, öö*. Päeva ja öö iseloomulike tunnuste kirjeldamine.
- Mõisted *eile, täna, homme*.
- Mõisted *kiiresti, aeglaselt* (näiteid liikumisest).
- Tutvustada aastaegade järjestust, oluliste tunnuste leidmine:
 - sügis – värvilised lehed;
 - talv – lumi, jää;
 - kevad – roheline rohi, lilled;
 - suvi – soe, päike.
- Nädalapäevade nimetused. Tööpäevad, puhkepäevad.
- Sünnikuu nimetuse tundmaõppimine.

6-7 aastane laps:

- oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust;
- oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
- oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke + , −, =;
- oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukeid;
- oskab järjestada kuni viiete esete suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- oskab kasutada õigesti mõisteid *eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem*;
- orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes – all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal;
- oskab määrata kellaaega täistundides;
- oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaagu õiges järjestuses;
- oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva;
- teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nõör vms);
- tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada;
- märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

5.4 Kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- luua lapsele võimalused kogeda elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada end visuaalselt;
- toetada lapse loovat eneseväljendust, katsetamist ja lahenduste leidmist;
- luua lapsele võimalused erinevate materjalidega tutvumiseks, nende tunnetamiseks ning omaduste tundma õppimiseks ja kasutamiseks, kombineerides olemasolevaid oskusi uutega;
- luua lapsele võimalused esteetilise kunsti, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks;
- seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud kunstiga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.

Valdkonna sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3-aastane laps:

- Kunstitegevustes osalemisest rõõmu tundmine.

- Joonistamine ettenähtud kohta.
- Vertikaal ja horisontaaljoonte, spiraaljoonte ja ringe joonistamine, joonte ühendamine tervikuks.
- Värviga paberipinna katmine.
- Täppidega, joontega ruumiliste ja tasapinnaliste kujundite (lillepott, paber, papptaldrik, kivi jne) katmine.
- Juhendamisel pintsliga värvi võtmine, pintsli loputamine vees (oskab kasutada joonistusvahendeid).
- Iseseisvalt lihtsamate esemete (pall, tee, lill jne) joonistamine.
- Juhendamisel näpuvärvide kasutamine (triibud, kaared, täpid jne).
- Huvi äratamine voolimise vastu.
- Õpetaja jälgendamine: muljumine, näpistamine, veeretamine, rullimine, voolingusse aukude tegemine, voolingule peale joonistamine.
- Lihtsamate esemete voolimine.
- Meeldetuletusel pliiatsi või muud joonistusvahendi õigesti hoidmine.
- Põhivärvuste leidmine ümbritsevast keskkonnast juhendamise teel.
- Iseseisvalt pehme paberi kortsutamine ja tükkide rebimine.
- Aluspinna liimiga katmine ja kujundite liimimine.
- Jälgendite vajutamine, kattes templi iseseisvalt värviga.
- Raamatutest illustatsioonide vaatlemine ja küsimustele vastamine.
- Oma töö teistele näitamine ja sellest rääkimine.

4-aastane laps:

- Sinise, punase, kollase ja rohelise värvuse tundmine ja leidmine ümbritsevast keskkonnast.
- Kunstitegevustes osalemine.
- Ruumiliste või tasapinnaliste esemete kaunistamine täppide või joontega.
- Kujundite leidmine kritselduste hulgast.
- Rullimine ja veeretamine peopesade vahel piki- ja ringliigutustega.
- Kera ja "vorstikese" lamedaks vajutamine.
- Rõnga moodustamine.
- 2-3 osaliste figuuride voolimine osade kokku vajutamise teel.
- Pikliku kujundi spiraaliks keeramine.
- Sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jälgendite tegemine.
- Liimimine liimipulgaga, tehnilised oskused.
- Valmiskujundite (soovitav: ring, kolmnurk, nelinurk, taime motiivid) ladumine ja kleepimine ribale.
- Detailidest pildi kujundamine.
- Kujundite erinev paigutus üksteise suhtes (tihedalt üksteise kõrval, väikeste vahedega, vaba asetus aluspinnale).
- Lihtsate mustrite ja kompositsioonide ladumine ja kleepimine valmis kujunditest.
- Rütmilise mustri koostamine kahest põhivärvusest.
- Põhikujundi täiendamine pisidetailide lisamise teel.
- Käärde õige kasutamine (ribadest tükkide lõikamine).
- Toppimine, lükkimine.
- Pehmest paberist tükikeste rebimine ja kortsutamine.
- Pliiatsi ja pintsli õige kasutamine.
- Vaba joonistamine ja töövahendite kasutamine.
- Esemete ja nähtuste kujutamine pintsli jälgede ja joonte abil (näit. loodusnähtused vihm, lumi, tuul jne.).
- Erisuunaliste katkematute pintslijoonte tõmbamine.

- Paberi pinna ühtlane katmine.
- Paberi pinna vaba katmine templi kujunditega.
- Ristuvate horisontaal- ja vertikaaljoonte tõmbamine (nt kuusk, tool, aed, redel jne.).
- Loomade vaba joonistamine.
- Kujundite joonistamine mudelite järgi (paksu papi sisse lõigatud kujundite järgi joonistamine).
- kahe täpi ühendamine.
- Spiraali joonistamine (nt tigu, lõngakera jne.).
- kahe erineva värvuse kasutamine ühel ja samal töötl (pintsli puhastamine enne teise värviga maalimist).
- Pildipinna otstarbekas kasutamine.
- Näpuvärvidega trükkimine sõrmede ja kogu käega.
- Joonistamine oma kogemuse põhjal, nt teater, film, õppekäik jne.
- Ühe kunstiteose vaatlus.
- Laps räägib oma tööst, kui kunstiteosest.

5-aastane laps:

- Värvide nimetamine sõnadega ja kasutamine esemete kirjeldamisel: *punane, kollane, sinine, roheline, must, valge*.
- Värvide ja värvitoonide saamine põhivärvide segamise teel, soovitatavalt: *oranž, lilla, roosa ja pruun*. Nende leidmine ümbruskonnast ning kasutamine esemete kirjeldamisel.
- *Heledate ja tumedate* toonide eristamine.
- Värvitoonide vaba kasutamine lähtuvalt oma tunnetest.
- Sobivate vahendite valimine oma mõtte teostamiseks.
- Värvirütmide moodustamine (3-4 erinevat värvi) ja kleepimine.
- Mustri koostamine taime motiividest ja geomeetrilistest kujunditest ruudule, ristkülikule, ringile.
- Tähtpäevaliste kaartide valmistamine.
- Erinevate esemete kaunistamine.
- Rullimine ja veeretamine käte vahel ja tasapinnal, saadud vormide lapikuks vajutamine.
- Lohukeste vajutamine sõrmede abil, servade silumine.
- Kerast ja "vorstikesest" õõnesvormi tegemine.
- Voolingu ilmestamine täppide ja kriipsudega.
- Esemee voolimine mitmest erineva suuruse ja kujuga üksikosast; osade ühendamine kokku vajutamisega, liitekohtade silumine sõrmedega.
- Väikeste detailide väljapigistamine põhivormist (nt nina, kõrvad jms.).
- Õhukeseks vajutatud servade ülespoole keeramine pöidla ja nimetissõrmega.
- Samalaadsete suuruselt erinevate kujundite voolimine.
- Detailide ühendamine.
- Käärde kasutamine (ruudu ja ristküliku väljalõikamine ribast mööda sirgjoont; kolmnurga väljalõikamine ruudust; ristküliku ja ruudu nurkade ümardamine, mille tulemuseks on ovaal ja ring).
- Rebimine (ribad, tükid).
- Mitmest osast koosnevate esemete kleepimine.
- Vormi rütmide moodustamine (2-3 erinevat vormi) ja kleepimine.
- Loodusliku materjali kasutamine.
- Voltimine (nurkade ühendamine).
- Põimimine (soovitatav 2 värviga järjehoidja).
- Geomeetrilistest kujunditest pildi ja mustri koostamine.

- Ümara ja ovaalse vormiga esemete joonistamine.
- Kolmnurksete ja nelinurksete esemete joonistamine.
- Mustri koostamine pintsli jälgedest, sirgjoontest, ringidest.
- Fantaasia joonistused: jutu või muusika järgi joonistamine.
- Inimese (erinevad kehaosad) joonistamine, maalimine.
- Tüdruku ja poisi erinevuste edasiandmine välimuse ja riietuse järgi (pikad/lühikesed juuksed, püksid/seelik).
- Lindude, loomade joonistamine, maalimine.
- Loodusnähtuste kujutamine paberil.
- Tausta värvimine.
- Süzeelise pildi joonistamine (3-4 erinevat eset või nähtust).
- Täppide ühendamine joonte abil (soovitav 4 täppi).
- Värvimisel püsida piirjoonte sees ja värvida ühtepidi.
- Raamatu illustratsioonide vaatlemine.
- Oma tööst jutustamine: mis on pildil, millest on tehtud.
- Kaaslaste tööse suhtumine.

6-7 aastane laps:

- oskab leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil;
- oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutlusvõimet;
- kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt;
- oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle;
- oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd;
- vaatleb kunstiteoseid ja oskab kogetust vestelda;
- kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel;
- oskab luua digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

5.5 Muusika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- luua lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;
- julgustada last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ning muusikalisel liikumisel, toetada last oma mõtete ja tunnete väljendamisel läbi muusikalise tegevuse;
- luua lapsele võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide ja pärimusliku muusika kogemiseks;
- tutvustada lapsele Eesti muusikalist pärandit.

Valdkonna sisu:

- laulmine;

- muusika kuulamine;
- muusikalis-rütmiline liikumine;
- pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne, Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

2-3 aastane laps:

- kuulab ja jälgib õpetaja laulu.
- sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile ja muusika meeleolule: *paigaltammumine, kõnd, jooks, päkkadel kõnd, keerutamine üksikult ja paaris, koosjalu hüplemine, käte peitmine selja taha, viibutamine sõrmega, lehvitamine, kükitamine, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamise*.
- tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast.
- mängib õpetaja ette näitamisel *kehapillil, kõlapulkadel, randmekuljustel vms* kaasa kuulatud muusikale ja laulude saateks pulssi või rütmi.

3-4 aastane laps:

- püüab õpetajaga kaasa laulda (nt üksikuid silpe, sõnu, laululõike);
- osaleb laulude esitamises: plaksutab või laulab kaasa.
- liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit: *kõnd ja jooks läbisegi, päkkadel kõnd, poolkükki, keerutusi, kiikumist, paarilisega kõndimist ja kätest kinni keerutamist, ringi moodustamist ja ringjoonel kõndimist*.
- reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vmt).
- mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi *kehapillil, kõlakarbil, trummil, kuljustel, marakatel vms*.

4-5 aastane laps:

- laulab rühmaga samas tempos;
- laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.
- väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (loova liikumisega);

- esitab lihtsamaid tantse kasutades eakohaseid tantsuelemente: *püstplaks, eesgalopp, kand-varvasastak, sulghüpped*;
- osaleb laulumängudes.
- kuulab laulu ja muusikapala lõpuni;
- eristab muusika väljendusvahendeid: *kiire ja aeglane, vaikne ja vali, kõrge ja madal*;
- väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega;
- tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule.
- mängib rütmipille *kõlatoru, võrutrumm, tamburiin, kõlatoru, kastanjett* muusika kuulamise, liikumise, laulmise saateks ja eristab neid tämbri järgi.

5-6 aastased lapsed:

- laulab väljahingamisel loomuliku häälega;
- esitab laule rühmaga samas tempos;
- laulab rühmas ja iseseisvalt peast mõningaid õpitud rahva- ja lastelaule.
- muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register), arvestades pulssi ja meetrumit (*nt liigub hanereas ja ringis nii üksi kui ka paaris*);
- esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud liikumiselemente (*ees- ja külgalopp, hüpakamm, käärhüpe*).
- kuulab laulu ja muusikapala huviga;
- väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste (liikumise, laulmise, pillimängu) kaudu, *nt järgib tempot ja rütmi kehalise liikumisega või, tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii melodiat kui ka sõnu), hakkab kaasa laulma*.
- mängib ja tunneb kuulates tämbri järgi ära õpitud rütmipille (lisanduvad *taldrik, triangel, kõlaplaadid*);
- mängib rütmisaateid lasteriimidele ja –lauludele ning muusikapaladele;
- ansambli mängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.

6-7 aastane laps:

- oskab laulda eakohaseid laule kaastlastega ja üksi;
- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaastlastega;
- oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule;
- oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaastlastega;
- oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

5.6 Liikumine

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- luua lapsele tingimused ja võimaldada aktiivset tegutsemist üksi ja rühmas, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes;
- rikastada lapse tegevusvõimalusi erinevate arendavate liikumistegevustega;

- suunata lapse üld- ja peenmootorika, põhiliikumiste ja kehaliste võimete arengut läbi erinevate liikumistegevuste, spordialade ja tantsu;
- suunata last igapäevastes käelistes tegevustes ja harjutustes sooritamisel kasutama mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
- tagada lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arengut igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste (näiteks matkade, vaba aja mängude, jalutuskäikude) ja juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

Valdkonna sisu:

- kehalise kasvatuses alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- põhiliikumised;
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmootorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist;
- lüües olemasolul saavad kõik lasteaia lapsed läbida suusatamise algõpetuse.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3-aastane laps:

- valib õpetaja korraldusel teiste riide hulgast välja võimlemisriided;
- arvestab rühmakaaslaste aktiivsuses tegevuses;
- osaleb lasteaia spordipäevadel.
- sooritab põhiliikumisi;
- säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal, käib mööda looklevat nõõri, seisab mõned sekundid ühel jalal;
- sooritab põhiliikumisi;
- säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal, käib mööda looklevat nõõri, seisab mõned sekundid ühel jalal;
- mängib matkiva sisuga 1-2 reeglita kõnni- ja jooksumänge;

- mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu.
- sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega;
- teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ning kaaslastega;
- teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi;
- veeretab palli ja lööb jalaga palli;
- viskab palli ja püüab palli kahe käega;
- hüppab kahel jalal;
- langetab ja tõstab jalgu kordamööda põrandal istudes;
- veab tühja kelku;
- sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla;
- kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi;
- sooritab õpetaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos

4-aastane laps:

- sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi;
- järgib meeldetuletamise korral hügieeninõudeid;
- osaleb lasteaia spordipäevadel;
- sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes: jookseb peatustega ja vahetab suunda, roomab mööda võimlemispinki, hüppab ühel jalal, ronib mööda võimlemisredelit;
- teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi;
- mängib 3-4 reeglita liikumismänge;
- pingutab end rühmategevuse ühise eesmärgi nimel;
- sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni;
- hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus
- sooritab imiteeritavaid liigutusi muusika järgi;
- plaksutab ja liigub vastavalt rütmile.
- algatab iseseisvalt mängu;
- suusatab õpetaja ettenäitamisel ja iseseisvalt;
- tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal.

5-aastane laps:

- nimetab kodukohas harrastatavaid spordialasid ja peetavaid spordivõistlusi;
- teab spordivahendite nimetusi ning kasutab neid ohutult, sobival viisil ja kohas;
- õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise;
- osaleb lasteaia spordipäevadel.
- kasutab põhiliikumisi aktiivsetes tegevustes ja mängudes;
- sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi;
- teeb harjutusi väikevahenditega.
- kasutab aktiivselt lasteaia õueala seiklusradasid.
- mängib kollektiivseid võistlusi (kujutlusmängud ja rollimängud resultatiivsusele, lihtsamad teatevõistlused);
- osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joonejooksud);
- tunnustab nii enda kui ka vastasmeeskonna edu.
- teeb vahenditega (nt palliga, hübitsaga) harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti;

- valitseb oma liigutusi koordineerimise ja tasakaalu nõudvaid harjutusi tehes;
- sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi;
- veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast;
- suusatab õpetaja ettenäitamisel ja iseseisvalt;
- kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid);
- jälgendab liikumisega erinevaid rütme;
- liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele;
- liigub muusika järgi iseseisvalt ja vabalt.
- kasutab spordi- ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt;
- sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga.

6-7 aastane laps:

- suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;
- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid;
- sooritab põhiliikumisi pingevalt nii, et liigutused on koordineeritud;
- oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi;
- suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata;
- oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi;
- oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid;
- oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu;
- oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

5.7 Tehnoloogia

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- Uurib ja katsetab, saab läbi tegevuste eduelamusi, tunneb rõõmu tegutsemisest;
- Õpib tegema kaaslastega koostööd ja suhtlema;
- Omandab ja kinnistab uut teavet, uusi oskusi
- Peegeldab oma tundeid ja soove, ootusi
- Omandab käitumisreegleid
- Teab ja mõistab digivahendite kasutamisega seotud riske

Valdkonna sisu:

- suhtlemine, sõnavara, kuulamine;
- hulgad, loendamine, arvud, arvutamine;
- geomeetrilised kujundid;
- erinevad robotid, erinevate kasutusala

- tehnilised oskused: programmeerimine, katsetamine, orienteerumine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- lähtutakse põhimõttest, et tehnoloogial põhinev õppetegevus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- peetakse oluliseks, et lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- arvestatakse lapse individuaalset arengut ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline lahenduseni jõudmiseks teha katsetusi, saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse mõistete kujundamist – sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.
- viiakse robotikat läbi ka õues, samuti lõimitakse tehnoloogia valdkonda teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, orienteerutakse erinevatel alustel ning asfaldil, kuulatakse salvestusi jne.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3-aastane laps:

- Laps tutvub robotiga.
- Laps tutvub erinevate digivahendite ja-võimalustega (loendab õpetaja abiga roboti samme jms).

4-aastane laps:

- Laps teab kuidas digivahendeid kasutada; programmeerida õpetaja abiga.
- Ehitab robotite jaoks radasid; ehitab Legoklotsidest lihtsamaid kujundeid ja ehitisi (värvid, hulgad, mõõtmised).
- Kasutab õppetegevuses digivahendeid heaperemehelikult.
- Abi vajamisel palub täiskasvanult abi.

5-aastane laps:

- Laps oskab iseseisvalt kasutada digivahendeid.
- Programeerib koos õpetajaga; seadistab parem-vasak ja edasi-tagasi.
- Tegutseb õpetaja juhendamisel. Ehitab vastavaid ehitisi, radu, kujundeid.
- Otsib vajadusel abi ning oskab kirjeldada digivahendiga seonduvast probleemist.
- Oskab teha koostööd oma rühmakaaslastega.
- Korrastab oma töökoha (paneab klotsid tagasi, korjab kokku õppematerjali jne)

6-7 aastane laps:

- Laps kasutab ettenäidatud juhiseid ja koostab ise lihtsamaid programme, kasutades erinevaid käsklusi (roboti liikumise alguspunkt ja lõpp-punkt).
- Valmistab (või joonistab teemapildid) koos õpetajaga/kaaslastega ette aluse (mati) liikumistekonnaks.
- Ehitab etteantud teemal vastavaid ehitisi, radu, kujundeid.
- Hoiab korras oma töökoha/ rühmaruumi.
- Koostöös rühmakaaslastega (ettevalmistused õppetegevuseks, ühistöö).
- Laps valib õpetaja abi kasutades etteantud ülesande lahenduseks sobiva digilahenduse.
- Leiab roboti teekonnaks erinevaid liikumisvõimalusi. Oskab neid ise programmeerida.
- Laps loob õpetaja abi kasutades digitaalseid materjale.
- Ehitab koos kaaslasega etteantud teemal vastavaid ehitisi, radu, kujundeid.
- Hoiab korras oma töökoha/ rühmaruumi; järgib reegleid ja töökorraldusi.
- Laps teab digivahendite kasutamisega seotud riske.

6. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava uuendamine ja muutmine toimub alljärgnevatel põhjustel:

- seaduse ja omavalitsuse määruste muutumisel;
- parendamise eesmärgil ja uute ettepanekute tegemisel;
- õppekava koostatakse lasteaia meeskonna ühistööna ja seda täiendatakse ning arendatakse vastavalt vajadusele;
- õppekava rakendumist analüüsitakse ühistel aruteludel;
- õppekava muudatused kinnitab käskkirjaga lasteaia direktor, olles ära kuulanud hoolekogu arvamuse.

Antud õppekava on koostatud lasteaia meeskonna poolt (15.08.2026) ning ära on kuulatud hoolekogu arvamus (hoolekogu koosoleku protokoll2026 / nr....., otsus....).